

انتشارات مشاوران آموزش
ناشر تخصصی دروس عمومی
ناشر تخصصی علوم انسانی

مجموعه کتاب‌های کنکور

اقتصاد

جامع

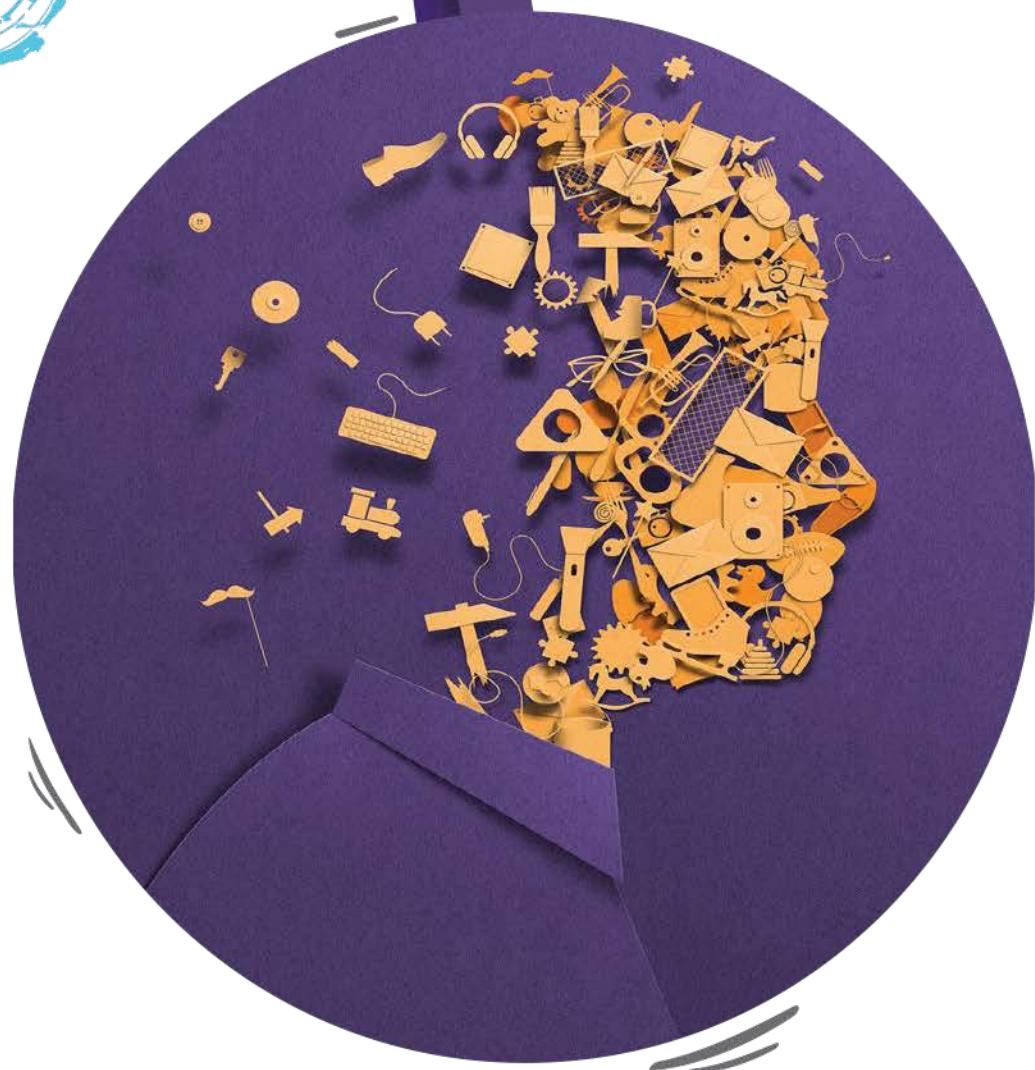

درستنامه جامع و آموزشی

۸۱۵ پرسش چهار گزینه‌ای
هدف‌دار با پاسخ تشریحی

آموزش ریاضیات لازم برای
مسائل اقتصاد

آموزش روش حل سریع
مسائل اقتصاد

وحید تمنا

تفاوت کتاب درسی اقتصاد نظام جدید با اقتصاد نظام قدیم

کتاب اقتصاد دهم نظام جدید نسبت به کتاب اقتصاد دوم دبیرستان نظام قدیم، تغییراتی داشته است که حتماً با ماهیت این تغییرات باید آشنا بشویم تا بتوانید چشم‌اندازی درست نسبت به اقتصاد کنکور داشته باشید.

به جز چند فصل، بقیه فصول کتاب درسی اقتصاد تغییرات بنیادینی نداشته است و به همین دلیل شما یک خط راهنمای جدی به نام تست‌های کنکور سال‌های قبل، در اختیار دارید. اما مثلاً در درس روان‌شناسی چنین نیست و تقریباً بیش از ۹۰ درصد کتاب درسی روان‌شناسی تغییر کرده است.

یک نتیجه بگیرم و بروم سراغ موضوع بعدی: «تمامی تست‌های کنکور از سال‌های قدیم تا سال آخرین سال کنکور را برایتان یا عیناً و یا با تغییراتی اندک آورده‌ایم تا شما دقیقاً بدانید باید به چه شکلی درس بخوانید تا بتوانید درست درس بخوانید.»

چرا درس اقتصاد در کنکور بسیار مهم است؟

مقدمه مؤلف

وقتی شما بخواهید تاریخ و جغرافیا را برای کنکور بخوانید باید ۶ کتاب درسی را مطالعه کنید ولی وقتی بخواهید اقتصاد را بخوانید، یک کتاب می‌خوانید. به همین دلیل اگر یک نفر در کنکور، ۶۰ درصد تاریخ و جغرافیا بزند، درصد نزدیک به عالی زده است ولی ۶۰ درصد در درس اقتصاد کمی بهتر از حد فاجعه است.

یادتان باشد که درس اقتصاد را خیلی جدی بگیرید و از ابتدا با این هدف بخوانید که می‌خواهید ۱۰۰ درصد بزنید.

در اقتصاد کنکور چند تیپ تست داده می‌شود و با هر تیپ چه بکنیم؟

تیپ اول: «مسائل اقتصاد»، تیپ دوم: «نمودارها و جداول اقتصادی» و تیپ سوم: «مفاهیم اقتصاد».۱۵

۱۵ تست در کنکور نظام قدیم در درس اقتصاد طراحی می‌شد که از این میان، ۷ تست به طور معمول برای مسائل اقتصاد و نمودارها و جداول اقتصادی بوده است و ۸ تست برای مفاهیم اقتصاد. اگر فرض کنیم که برای شما نیز همین روال حاکم خواهد بود می‌خواهیم بگوییم که بسیار بسیار مسائل اقتصاد را جدی بگیرید و از طرف دیگر هم بگوییم که حتماً و حتماً به مسائل اقتصاد حمله بکنید و شجاعانه با اقتصاد برخورد کنید.

برای برخورد شجاعانه شما با مسائل اقتصاد، مقدمات لازم را آماده کرده‌ایم: (الف) ریاضیاتی که برای حل مسائل اقتصاد لازم دارد را آموزش داده‌ایم. (هیچ کتاب آموزشی و کمک آموزشی این کار را انجام نداده است و این ابداع مشاوران آموزش بوده است).

(ب) مسائل اقتصاد را تیپ‌بندی کرده‌ایم و روش حل هر تیپ را به طور کامل آموزش داده‌ایم. (پ) تست‌های مسائل اقتصاد را به طور مجزا آورده‌ایم که هم شامل تست‌های کنکور می‌شود و هم شامل تست‌های تأثیفی و همه تست‌های احتمالی که می‌تواند در کنکور بیاید را، سعی کرده‌ایم که پوشش دهیم.

(ت) دقت کنید که در پاسخ‌های تشریحی، دقیق و به طور کامل تمام مراحل را توضیح داده‌ایم که مفاهیم هر مسئله اقتصادی را به خوبی یاد بگیرید.

وحید قمنا

در مورد تست‌های مفاهیم اقتصاد یک نکته بگوییم و مقدمه را تمام کنم: تست‌هایی که در این کتاب آورده‌ایم هم شامل تست‌های کنکورهای نظام قدیم است که قابل استفاده برای شما دانش‌آموزان نظام جدید است و هم شامل تست‌های تأثیفی است که با دقت طراحی شده‌اند تا هم کل مطالب را پوشش دهند و هم تست‌های استانداردی باشند.

کتاب نظام قدیم مشاوران، در ۵ سال گذشته هر سال که کنکور برگزار می‌شد با افتخار می‌توانستیم بگوییم که بیش از ۹۰ درصد تست‌های آن سال را در کتابمان داشتیم و برای شما نظام جدیدی‌ها این امیدواری را بیشتر داریم. موفق باشید.

بخش اول

۸	فصل اول: اقتصاد چیست؟
۱۸	فصل دوم: تولید
۳۵	فصل سوم: بازار
۴۹	فصل چهارم: آشنایی با شاخص‌های اقتصادی

بخش دوم:

۸۲	فصل اول: پول
۹۲	فصل دوم: بانک
۱۰۲	فصل سوم: بازار سرمایه

بخش سوم

۱۰۹	فصل اول: رشد، توسعه و پیشرفت
۱۱۷	فصل دوم: فقر و توزیع درآمد

بخش چهارم

۱۲۶	فصل اول: دولت و اقتصاد
۱۳۴	فصل دوم: بودجه و امور مالی دولت

بخش پنجم

۱۴۹	فصل اول: اقتصاد بین الملل
۱۶۰	فصل دوم: اقتصاد ایران
۱۶۹	فصل سوم: اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت
۱۷۶	آزمون‌های سراسری سال ۱۳۹۸
۱۸۲	پاسخنامه تشریحی

حتما بخوانید!!

زمانهایی هست که هر آدمی از کاری که انجام داده است، احساس شعف دارد. احساس رضایت از خود. احساس اطمینان از این که آنچه در ذهن داشته است را، به نتیجه رسانده است. او حس خوشایند پیروزی بر امر سخت را دارد و این که امر سخت را به جریانی سیال تبدیل کرده است، احساس غرور نیز دارد.

این حال، بهترین حال ممکن است و مصداقهای زیادی دارد. مثلاً وقتی درس خواندهای و نمره متناسب با آن گرفتهای یا وقتی که برنامهای تنظیم کردهای و به آن برنامه وفادار ماندهای و اجرایش کردهای یا وقتی که تصمیم گرفتی برای قبولی در رشتۀ دلخواحت یک سال با عادات بجنگی و بعد سر حرفت استوار ماندی یا وقتی مثل ما تصمیم گرفتی که کتابی بنویسی که «تک» ترین کتاب اقتصادی باشد که در حوزۀ آموزش دبیرستانی نوشته شده باشد و بعد از اتمام کار احساس افتخار داشته باشی.

می خواهیم بگوییم دوست عزیز! کتابی که نوشته ایم با تلاش و دقّت نوشته شده است به قصد این که شما بتوانید بهترین نتیجه ممکن را بگیرید:

۱. درسنامه‌ای جامع نه خلاصه! در درسنامه‌ها مهم‌ترین کار ما این بود که همه مطالب کتاب را (نه آن بخش‌هایی که مهم‌تر هستند)، برای شما به شکلی بنویسیم که هم راحت‌تر یاد بگیرید و هم راحت‌تر به یاد بیاورید. این درسنامه‌ها، خلاصه درس نیستند، چرا که خلاصه درس همیشه چیزهایی ندارد این درسنامه‌ها با این هدف نوشته شده‌اند که همه آنچه می‌تواند در امتحان مدرسه و آزمون‌های آزمایشی و کنکور طرح سوال شود را پوشش دهند.

۲. روش‌های حل مسئله را گام به گام توضیح داده‌ایم: کتاب درسی اقتصاد، دارای مسئله، نمودار و جدول است. بدون توجه به این بخش از اقتصاد نمی‌توانید در این درس نمره کاملی بگیرید. ما در این مورد آرزویی داشتیم. آرزویمان این بود که بتوانیم مطالب را طوری بنویسیم که شما از ریاضیات مسائل اقتصاد نترسید. و فکر می‌کنیم تا حدود زیادی موفق شده‌ایم. این بخش روش‌های حل مسائل را به شما یاد می‌دهد. گام به گام با شما حرکت می‌کند و اگر جایی عقب بمانید می‌ایستد و سپس دوباره گام برمی‌دارد. مسائل از ساده به دشوار، از یک موضوعی تا چند موضوعی تنظیم شده است و به همین دلیل یادگیری را نیز برای شما ساده‌تر می‌کند.

۳. مرورو جمع بندی: در بخش انتهایی کتاب برای شما درسنامه‌هایی خلاصه اما بدون شک، بدون قلم انداختن نکات مهم تهیه کرده‌ایم که زمان مرور، قل از امتحانات و آزمون‌های آزمایشی به کمک شما می‌آید.

۴. محاسبات ریاضی و عددی: برای اولین بار در کتاب‌های کمک آموزشی به ساده‌ترین مفاهیم ریاضی و در عین حال دردرسازترین برای دانش‌آموزان پرداخته‌ایم. اکثر اشتباہات دانش‌آموزان نه از یادگیری سطحی مفاهیم، بلکه از بی‌دقّتی در محاسبات عددی مسائل است و خبر خوبی که برایتان داریم این است که اگر با ما گام به گام همراه شوید، بی‌دقّتی شما را نه تنها در درس اقتصاد بلکه در تمامی دروسی که محاسبات نیاز دارند، کاهش می‌دهیم.

۵. واژگان کلیدی عین جادو می‌مانند: در متن درسنامه‌ها واژگان کلیدی را به رنگی دیگر نمایش داده‌ایم. واژگان کلیدی واژه‌هایی هستند که شما یک متن طولانی را به کمک آنها یاد می‌گیرید. واژگان کلیدی واژه‌هایی هستند که وقتی یک صورت سوال طولانی را در کنکور می‌خوانید می‌توانید به کمک آنها به تست‌ها پاسخ دهید. ببینید دوست عزیز، هر سوال اقتصاد را باید در زمان بسیار کمی پاسخ دهید نزدیک به ۴۰ ثانیه! و این امر فقط به کمک واژگان کلیدی ممکن است.

۶. همه سوال‌های کنکور سراسری و کنکورهای آزمایشی: قبل از هر چیز بداینید که ما هر سوال کنکوری که از گذشته‌های دور تا کنون وجود داشته است را در کتاب آورده‌ایم، به این شرط که موضوع مورد سوال و گزینه‌ها در کتاب درسی فعلی باشد. چرا که معتقد‌دیم برخی از سوال‌های قدیمی هنوز دارای اعتبار هستند و امکان طرح سوال مجدد از همان مفاهیم وجود دارد اما برخی از این سوال‌ها را با هم ترکیب کردیم. سوال‌هایی که گزینه‌هایی کوتاه داشتند با ترکیب کردن چند سوال، آنها را به تیپ سوال‌های کنکور فعلی نزدیک کردیم. می‌توانیم به جرأت بگوییم که هیچ کتاب آموزشی در بازار وجود ندارد که با مجموعه‌غنى این چنینی از سوال‌های کنکور سراسری و آزمایشی همراه باشد و چیزی را از قلم نیانداخته باشد.

۷. چه مطالبی می‌تواند سوال باشد ولی تا کنون از آنها سوال نیامده است؟ سطر به سطر کتاب درسی را نگاه کرديم و اگر در کنکور سوالی از آنها طرح نشده بود، طرح سوال کردیم. قصدمان پوشش تمام کتاب درسی بود تا خیال شما را راحت کنیم که با جواب دادن به این سوال‌ها چیزی از قلم نیفتاده باشد. نکته دیگر اینکه در طراحی سوال‌ها سعی کردیم الگوی طراحی سوال‌ها را به سوال‌های کنکور نزدیک کنیم. به تیپ سوال‌های کنکور چهار سال اخیر، این کار بیشترین زمان را از ما گرفت اما از آن راضی هستیم.

۸. پاسخنامه‌ای کاملا تشریحی: در مورد پاسخنامه‌ها نیز چنین عمل کردیم که به تمامی تست‌ها پاسخ تشریحی کامل و مفصل دادیم. پاسخنامه را با صفحه کتاب درسی ارائه کردیم تا بتوانید در موقعی که اشکال دارید به متون کتاب درسی برگردید و اشکالتان را بر طرف کنید.

ضربالمثلی هست که می‌گوید: «مشک آن است که ببود نه آن که عطار بگوید» و این عادتی است که اکثر آدم‌ها دارند و فکر می‌کنند که باید خود عطر، حکایت خوش‌بویی کند و لازم نیست که عطار محترم از آن سخن بگوید. اما ما می‌خواهیم آن عطاری باشیم که از عطری که به زحمت از باغ‌های مختلف گل برایتان چیده‌ایم و عصاره‌اش را گرفته‌ایم و تقدیمتان کرده‌ایم، با افتخار سخن بگوییم. افتخار می‌کنیم که کتابی درخور دانش‌آموزان و دبیران علوم انسانی نوشته‌ایم کتابی برای آنها که توسعه کشور جز به دست آنها به نتیجه نخواهد رسید چرا که می‌دانید ما معتقد‌دیم: «علوم انسانی زیربنای توسعه است.»

هزینه تولید

- تولید کنندگان برای تولید محصول (کالا و خدمات) باید «هزینه» کنند.
- آنواع **هزینه‌های تولید**: ۱. هزینه‌های مستقیم تولید ۲. هزینه‌های غیر مستقیم تولید
- هزینه‌های **مستقیم** تولید: مبالغی را که تولید کنندگان برای تولید، صرف می‌کنند.
- هزینه‌های مستقیم تولید شامل: اجاره، مزد یا حقوق، اجاره سرمایه‌فیزیکی در صورتی که دولت، زمینی را به تولید کننده اجاره دهد، به عنوان **نماينده کل جامعه** عمل می‌کند.
- عوامل انسانی در اسلام، چگونه سهم می‌برند؟
 - ◆ هم می‌تواند «صاحب تولید» شود.
 - ◆ هم می‌تواند دستمزد بگیرد و در سود و زیان شریک نباشد.
- در واقع به دلیل اهمیت انسان، در اسلام، دو انتخاب به وی داده شده است:

 - صاحب سرمایه مالی یا به صورت قرض الحسن در تولید مشارکت می‌کند و اجر الهی و اجتماعی می‌برد
 - یا به عنوان صاحب کار در سود و زیان شریک می‌شود.

درآمد و سود

- نحوه محاسبه درآمد:
- نحوه محاسبه سود حسابداری:
- نحوه محاسبه سود اقتصادی (سود و پیله)
- تفاوت سود حسابداری و سود و پیله:
- زمانی که تولید کننده برخی از عوامل تولید را خودش داشته باشد (مانند مغازه، ابزار تولید و ...) ظاهراً هزینه‌ای پرداخت نمی‌کند، در نتیجه در محاسبات هزینه‌های مستقیم این موضوع محاسبه نمی‌شود که در این صورت، سود به دست آمده سود حسابداری است. اما برای به دست آوردن هزینه کل باید هزینه‌این موارد را محاسبه کرد که هزینه‌های غیر مستقیم می‌شوند. این هزینه‌های غیر مستقیم، هزینه فرصل نامیده می‌شوند.
- نحوه محاسبه هزینه فرصل با یک مثال**: اگر صاحب زمین در استفاده از زمین خود پنج انتخاب داشته باشد که هر یک میزانی از عایدی را به وی می‌رساند قطعاً وی بیشترین عایدی را انتخاب می‌کند و زمین خود را به آن کار تخصیص می‌دهد. با این انتخاب وی دومین عایدی را از دست داده است. به میزان عایدی انتخاب دوم، «هزینه فرصل» می‌گویند. شخصی که تصمیم گرفته با تراکتور خود کار کند، دومین انتخاب (مثل اجراه دادن آن) را از دست داده است؛ بنابراین مبلغ اجراه تراکتور، هزینه فرصل وی محاسبه می‌شود.
- چگونه تولید کننده می‌تواند از ضرر خودش جلوگیری کند؟
- ضرر زمانی ایجاد می‌شود که هزینه‌ها بیشتر از درآمد باشد. به همین دلیل دو کار می‌توان انجام داد:

 - افزایش درآمد** (به کمک بازاریابی، بازار جدید ایجاد کند و کالاهای را با قیمت مناسب بفرشند).
 - کاهش هزینه‌ها** (یا به روش صرفه‌جویی یا به روش افزایش بهره‌وری، مثلًاً پرهیز از استخدام نیروی کالای غیر لازم، صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه و جلوگیری از ریخت و پاش‌ها)

- بهره‌وری**: یعنی به دست آوردن بیشترین خروجی با کمترین ورودی. دو تولید کننده که عوامل تولید یکسانی دارند، آنکه محصول بیشتری داشته باشد، بهره‌وری بیشتری داشته است.

آموزش روش حل مسائل اقتصادی

الف) ابتدا روش محاسبات مورد نیاز در مسائل این بخش را یاد بگیرید

ابتدا اولین سطر جدول را بخوانید و روش را یاد بگیرید و سپس موارد دیگر را حل کنید و با پاسخ مقایسه کنید.

تبديل ارقام به حروف و بالعكس

ارقام	حروف
قدم اول: جای گذاری عدد قبل از کلمه میلیون و در نظر گرفتن شش جای خالی (۲,۰۰,۰۰,۰۰,۰۰)	دو میلیون و دویست و بیست و پنج هزار و صد و پنجاه و شش ریال
قدم دوم: جای گذاری سه عدد بعدی، عدد قبل از کلمه هزار، مقابل دو (۲,۲۲۵,۰۰)	روش حل: بخطاطر داشته باشید بعد از نوشتتن رقم میلیون، همواره شش رقم بعد از آن نیاز داریم. در این مثال با نوشتتن رقم قبل از کلمه میلیون (دو)، انتظار شش رقم دیگر بعد از آن را داریم.
قدم نهایی: جای گذاری سه رقم آخر (۲,۲۲۵,۱۵۶)	(۱) پنج میلیون و پنجاه و شش هزار و دویست و هشتاد و سه
.....	(۲) هشت میلیون و صد و هفتاد و هشت هزار و سیصد و چهار
.....	(۳) چهل و هشت میلیون و نه هزار و سی و هفت
.....	(۴) سیصد و پنجاه و چهار میلیون و شصصد و دو هزار و یک

ارقام	حروف
۵۱۷۱۹۳۱۵	روش حل: تعداد ارقام رو به روی آخرین ارقام جدا شده را می‌شماریم، در این مثال آخرین ارقام جدا شده ۵۱ و شش رقم رو به روی آن وجود دارد در نتیجه ما می‌خوانیم: پنجاه و یک میلیون و هفتاد و نوزده هزار و سیصد و پانزده
۴,۱۰۲,۸۷۵
۱۳,۰۰۴,۰۷۶
۴۶۳,۰۰۰,۰۳۰
۹۰,۰۱۰,۷۰۴

پاسخ

ارقام	حروف
۱	۵,۰۵۶,۲۸۳
۲	۸,۱۷۸,۳۰۴
۳	۴۸,۶۰۲,۰۰۱
۴	۳۵۴,۶۰۲,۰۰۱

ارقام	حروف
۱	سیزده میلیارد و هشتاد و سی و پنج میلیون و هفتاد و شش هزار و سی و دو
۲	به خاطر داشته باشید؛ بعد از نوشتن رقم میلیارد، همواره به نه رقم بعد از آن نیاز داریم. در این مثال با نوشتن رقم قبل از کلمه میلیارد (سیزده)، انتظار نه رقم دیگر بعد از آن را داریم.
۳	پانصد و شصت و نه میلیارد و پنجاه و شش میلیون و نه هزار و نود و سه
۴	دویست و چهار میلیارد و سه میلیون و دو هزار و هفت
۵	نه صد و دو میلیارد و سی و شش میلیون و دوازده هزار و بیست

پاسخ

ارقام	حروف
۱	۱۴۳۵۶۷۸,۰۳۵
۲	روش حل: به طور کلی برای خواندن یک عدد سه رقم سه رقم از این مثال، آخرین ارقام جدا شده ۱۴۳ و نه رقم رو به روی آن وجود دارد، در نتیجه ما می‌خوانیم: صد و چهل و سه میلیارد و پانصد و شصت و هفت میلیون و هشتاد و سه هزار و پنجاه
۳	۶۴,۷۸۵,۰۲۱,۰۰۸
۴	۴۹۳,۸۴۰,۰۰۷,۳۶۳
۵	۸,۰۰۰,۰۰۴,۰۰۵

پاسخ

ارقام	حروف
۱	۵۶۹,۰۵۶,۰۰۹,۰۹۳
۲	۲۰۴,۰۰۳,۰۰۲,۰۰۷
۳	۹۰۲,۰۳۶,۰۱۲,۰۲۰

مسائل درصد

اگر یک مربع 10×10 داشته باشیم و یک مربع 1×1 از آن رانگ کنیم آنچه خواهیم داشت یک صدم مساحت آن مربع خواهد بود.

۱. یک صدم عدد ده را محاسبه کنید.
۲. دو درصد عدد پنجاه را بیابید.
۳. یک صدم عدد شانزده را بیابید.
۴. بیست و پنج درصد عدد کدام است؟
۵. دوازده درصد عدد صد و هفتاد و پنج را بیابید.
۶. سی و دو درصد مساحت مستطیلی برابر ۲۴ است. مساحت مستطیل را بیابید.
۷. سی و دو درصد عددی پانزده است. آن عدد را بیابید.

پاسخ

$\frac{3}{100} \times x = 15$.۷	$\frac{12}{100} \times 175 = \frac{12 \times 3}{25 \times 4} \times 175 = 21$.۵	$\frac{2}{100} \times 50 = \frac{2}{50 \times 2} \times 50 = 1$.۳	$\frac{1}{100} \times 100 = 1$.۱
$x = \frac{15 \times 100}{3} = 50$							
$\frac{32}{100} \times x = 24$.۸	$\frac{1}{100} \times x = 1$.۶	$\frac{25}{100} \times 16 = \frac{25}{125 \times 4} \times 16 = 4$.۴	$\frac{1}{100} \times 10 = \frac{1}{10}$.۲
$x = \frac{24 \times 100}{32} = 75$		$x = \frac{1 \times 100}{1} = 100$					

مسائل پیش نیاز برای حل مسائل سود

حقتَ کند

اولین نکته‌ای که به آن می‌پردازیم تبدیل ماه به سال است. اگر از شما سود یا زیان ماهیانه فروخته شد، سود یا زیان سالانه را بر عدد دوازده تقسیم کنید. (به طور کلی به کلمات ماهانه، سالانه، نیم سال و بازه زمانی داده شده و فروخته شده در صورت سوال توجه کنید).

۱. کارمندی ماهانه یک میلیون و پانصد هزار تومان حقوق می‌گیرد. حقوق سالانه او چقدر است؟

۲۲

نکته قابل توجه دیگری که در سوالات مطرح می‌شود، تبدیل ریال به تومان و بالعکس می‌باشد. برای تبدیل عدد از ریال به تومان، فقط کافیست صفر (به طور کلی (قلم آفر عدد) را مذف کنیم و برای تبدیل تومان به ریال یک صفر جلوی عدد اضافه می‌کنیم).

۲. کارمندی ماهانه سیزده میلیون و چهارصد و دو هزار ریال حقوق می‌گیرد. حقوق او در نیمة اول سال چند تومان است؟

عدد به ریال: $13,402,000$ سیزده میلیون و چهارصد و دو هزار ریال

عدد به تومان: $1,340,200$ یک میلیون و سیصد و چهل هزار و دویست تومان را در عدد شش ضرب بکنید تا پاسخ مسئله معلوم شود.
 $1340.200 \times 6 = 8,412,000$

حقتَ کند

در مسائل زیر از درصد استفاده شده است. اگر در مسئله دهار مشکل شدید متماً به بفسش قبل مراجعه کنید. علاوه بر درصد به تبدیل ماه به سال و تومان و ریال نیز توجه کنید.

۳. شرکتی دارای سه کارمند می‌باشد. اگر حقوق کارمند اول ده میلیون ریال و حقوق کارمند دوم، نود درصد کارمند اول و حقوق کارمند سوم، نود درصد حقوق کارمند دوم باشد. مجموع حقوق این سه کارمند در طول فصل زمستان چند میلیون تومان است؟

حقوق کارمند اول ریال $10,000,000$ = تومان $1,000,000,000$

$$\frac{9}{100} \times 1,000,000 = 900,000$$

$$\frac{9}{100} \times 900,000 = 810,000$$

مجموع حقوق این سه کارمند در سه ماه زمستان (تومان) $= 8,130,000$

۴. شرکتی دارای سه کارمند با مدرک لیسانس و دو کارمند با مدرک فوق لیسانس می‌باشد. اگر پایه حقوق کارمند با مدرک فوق لیسانس دوازده میلیون و سیصد هزار ریال باشد و پایه حقوق کارمند با مدرک لیسانس هشتاد درصد حقوق کارمند با مدرک بالاتر باشد، ریسنس شرکت سالانه چند تومان حقوق می‌دهد؟

حقوق یک کارمند به تومان بامدرک لیسانس $\frac{8}{100} \times 1,230,000 = 984,000$

حقوق ماهانه کل کارمندان $(2 \times (1,230,000)) + (3 \times (984,000)) = 2,460,000 + 2,952,000 = 5,412,000$

مجموع حقوق سالانه کل کارمندان $12 \times 5,412,000 = 64,944,000$

۵. پانزده درصد حقوق سالانه چهار کارمند با حقوق ماهانه هریک پانصد و چهل و هشت میلیون ریال چند میلیون تومان است؟

حقوق سالانه ۴ کارمند به تومان $4 \times 12 \times 54,800,000 = 2,630,400,000$

جواب نهایی $\frac{15}{100} \times 2,630,400,000 = 394,560,000$

۶. سی درصد حقوق سالانه ده کارمند با حقوق ماهانه یک میلیارد و سیصد و پنجاه میلیون و پنجاه هزار ریال، چهار میلیارد و هشتصد و شصت میلیون و صد و هشتاد هزار تومان می‌باشد. حقوق سالانه این ده کارمند چند میلیارد تومان است؟
 * (برای حل این سؤال می‌توانید از درصد استفاده نکنید)

$$\text{حقوق سالانه ده کارمند به تومان} = 16,200,000 \times 12 = 195,000,000$$

۷. بیست و پنج درصد حقوق سالانه پنج کارمند صد و سی و چهار میلیارد و نود و شش میلیون و هشتصد هزار ریال می‌باشد. حقوق ماهانه هر یک از این کارمندها چند میلیارد تومان است؟

$$\frac{25}{100} \times x = 13,409,680,000$$

$$x = \frac{13,409,680,000 \times 100}{25} = 53,638,720,000$$

$$\frac{53,638,720,000}{12 \times 5} = 893,978,666$$

حقوق سالانه پنج کارمند به تومان

حقوق ماهانه یک کارمند به تومان

محاسبات سریع

- اطلاعات عددی مورد نیاز این فصل برای شما:

عوامل عدد ۱۰۰ را برای مسائل درصد بشناسید تا برای حل سریع تر تست بتوانید به راحتی اعداد را ساده کنید.

$$\frac{20}{100} = \frac{2}{10} \times 5 = \frac{1}{5} \quad \frac{25}{100} = \frac{2}{4} \quad \frac{50}{100} = \frac{5}{2}$$

ب) حال زمان یادگیری روش حل مسائل اقتصاد است

از این فصل به طور کلی سه تیپ سؤال طراحی می‌شود که عبارت‌اند از:

تیپ اول: میزان «سود و زیان تولیدکنندگان» را با توجه به هزینه‌های مستقیم، مورد پرسش قرار می‌دهند.

تیپ دوم: میزان «سود و زیان تولیدکنندگان» را با توجه به کل هزینه‌ها، مورد پرسش قرار می‌دهند.

تیپ سوم: روش‌های «کاهش زیان و افزایش سود» را مورد پرسش قرار می‌دهند.

۲۳

تیپ اول محاسبه میزان «سود و زیان تولیدکنندگان» با توجه به هزینه‌های مستقیم

این تیپ از تست‌ها اولین بار در لکتور سراسری ۹۲ طراحی شده است و بعد از آن بارها در لکتور آمده است.

برای پاسخ در این به این نوع از مسائل باید میزان «برآمد» و «هزینه‌های تولید» را به دست آوریم و در فرمول زیر قرار (هیچ‌هی):

هزینه‌های تولید - درآمد = میزان سود یا زیان تولیدکننده

در صورتی که پاسخ به دست آمده مثبت باشد، می‌کوییم تولیدکننده «سود» برده است و در صورتی که پاسخ «منفی» باشد، تولیدکننده ضرر کرده است.

مسئله تتماره ۱

سود یا زیان تولیدکنندگان

در یک کارگاه تولید پوشاک، سالانه ۷۵۰۰ عدد پوشاک به ارزش هر یک ۲۵ هزار تومان تولید و به فروش می‌رسد. در صورتی که هزینه‌های تولید مستقیم در این کارگاه ۱۳۲ میلیون ریال باشد، میزان سود یا زیان آن، چند ریال خواهد بود؟

پاسخ ابتدا اطلاعات ارائه شده را به زبان ساده می‌نویسیم:

$$\text{ریال } 132,000,000 = \text{هزینه‌های تولید} \quad \text{تومان } 25,000 = \text{ارزش هر یک از پوشاک} \quad 7,500 = \text{تعداد پوشاک تولید شده}$$

برای پاسخ به این سؤال طی چند مرحله به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:

گام اول: کشف مجهول سؤال:

میزان سود یا زیان به ریال خواسته شده است؛ بنابراین ارزش هر یک از پوشاک را که با واحد تومان داده شده، به ریال تبدیل می‌کنیم.

$$\text{ریال } 25,000 \times 10 = 250,000$$

گام دوم: میزان درآمد را محاسبه کنیم؛ تعداد پوشاک تولید شده و ارزش هر یک در صورت سؤال مشخص شده است. بنابراین خواهیم داشت:

$$\text{ریال } 1,875,000,000 = 1,875,000 \times 250,000$$

محاسبه میزان درآمد: $\text{ریال } 1,875,000,000 = 1,875,000 \times 250,000$ = ارزش هر یک از پوشاک \times تعداد پوشاک تولید شده = میزان درآمد

گام سوم: محاسبه میزان سود یا زیان:

$$\text{ریال } 1,743,000,000 = 1,875,000,000 - 132,000,000$$

چون پاسخ، عددی مثبت است، پس می‌گوییم این کارگاه تولیدی سود کرده است.

مسئله نتماره ۲

با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با چهار کارمند و تولید سالیانه ۵۰۰ دستگاه به ارزش هر یک ۵۰۰ هزار ریال چه مقدار خواهد بود؟

۱	اجاره ماهیانه معادل ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش ۶,۳۵۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالانه کارمندان معادل ۱۵ درصد حقوق سالانه کارمندان

پاسخ ۱: کشف مجھول سؤال ← این سؤال از شما می خواهد که «عملکرد سالیانه» این بنگاه را به دست بیاورید. یعنی بگویید که سود (زیان) سالانه چه مقداری است.

گام دوم: با کدام قاعده یا فرمول می توان به این سؤال جواب داد؟

عملکرد سالانه یا همان سود و زیان با این فرمول به دست می آید:

گام سوم: پیدا کردن اجزای قاعده یا فرمول که یا به فرمول جدیدی نیاز دارند یا از صورت سؤال قبل کشف هستند: در اینجا باید درآمدها و هزینهها را به دست آوریم. در صورت سؤال به کمک مقدار تولید و مبلغ هر واحد آن، با استفاده از فرمول زیر به دست آوریم:

$$\text{درآمد} = \text{قیمت هر واحد} \times \text{تعداد کالا} / \text{تولید شده}$$

در جدول فوق، هر چهار مورد گفته شده، هزینه است. هزینه هایی که نیاز به محاسبه دارند، محاسبه می کنیم و سپس همه را جمع می کنیم تا کل هزینه های را به دست آوریم:

$$\text{هزینه} = ۱۲ \times ۸,۴۰,۰۰۰ = ۹۳,۶۰۰,۰۰۰$$

هزینه استهلاک کارکنان در یک سال = $(۱,۲ \times ۵,۷۶,۰۰۰) \times ۱۲ = ۶۷,۹۲,۰۰۰$

هزینه استهلاک + هزینه خرید مواد اولیه + هزینه حقوق سالانه همه کارمندان + هزینه اجاره سالانه = هزینه های سالانه

$$\text{هزینه} = ۸,۶۴,۰۰۰ + ۱۵,۶۵,۹۰,۰۰۰ + ۶,۳۵,۰۰۰ + ۸,۶۴,۰۰۰ = ۳۵,۰۰۰,۰۰۰$$

هزینه - درآمد = سود (زیان)

تیپ دوم

میزان «سود و زیان تولید کنندگان» با توجه به کل هزینه ها

مسئله نتماره ۳

تولید کننده ای با هزینه های تولید مستقیم ۱۰۰ میلیون تومان و با درآمد ۳۵۰ میلیون تومان در انتهای سال مالی رو به رو شده است.

الف) سود حسابداری این تولید کننده چه مقدار است؟ **(ب)** در صورتی که ملک این فرد برای اجاره سالیانه ۲۰ میلیون تومان ارزش داشته باشد، سود ویژه چقدر خواهد بود؟

ابتدا به بخش الف پاسخ می دهیم. در این بخش باید هزینه های مستقیم را از درآمد کسر کنیم تا پاسخ به دست آید:

بخش الف: هزینه های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

$$\text{هزینه} = ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵,۰۰۰,۰۰۰$$

بخش ب: برای محاسبه سود ویژه باید هزینه های غیر مستقیم را در محاسبه فوق دخیل کنیم. با توجه به متن مسئله، تولید کننده برای ملک اش

بولی پرداخت نمی کند. اما هزینه فرست آن داده شده است که ۲۰ میلیون تومان است. پس اگر او نمی خواست تولیدی انجام دهد و فقط ملک خود

را اجاره می داد باید ۲۰ میلیون تومان دریافت می کرد که این هزینه غیر مستقیم را نیز، باید محاسبه کنیم.

$$\text{هزینه} = ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ - (۱۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۰,۰۰۰,۰۰۰) = ۲۳,۰۰۰,۰۰۰$$

مسئله نتماره ۴

تولید کننده ای با ۱۰ کارگر و کارمند طبق جدول زیر هزینه هایی را انجام داده است و توانسته است ۲۰۰ دستگاه تولیدی خود را هر کدام به قیمت ۱۰ میلیون تومان به فروش برساند. وی قبل از شروع به کار تولیدی خود، می توانست ملک خود را به قیمت سالانه ۱۰۰ میلیون تومان اجاره دهد و خودش می توانست در کارگاهی دیگر به عنوان مدیر، از حقوق سالانه ۶۰ میلیون تومانی برخوردار شود و کالاهای سرمایه ای خود را نیز می توانست با قیمت ۱۲۰ میلیون تومان سالانه اجاره دهد. به ترتیب بگویید:

الف) سود حسابداری این تولید کننده چه مقدار است؟ **(ب)** سود قابل ارائه برای مالیات توسط این تولید کننده چه مقدار باید اعلام شود؟ **(ج)** اختلاف سود ویژه و سود حسابداری چه مقدار خواهد بود؟

۱	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل ۸,۱۴۰,۰۰۰ ریال
۲	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش ۱۲۰,۰۰۰ ریال
۳	هزینه های دفتری معادل ۱۰ درصد حقوق سالانه کارمندان

پاسخ راه حل: قبل از این که داده های مسئله را بخوانید حتماً ببینید که در این مسئله چه چیزهایی خواسته شده است. از این طریق می توانید متوجه شوید که از داده های مسئله چگونه باید استفاده کنید.

الف: ابتدا درآمد را حساب می‌کنیم و چون سود حسابداری خواسته شده است پس باید هزینه‌های مستقیم را از طریق جدول به دست آوریم. دقت کنید که همه واحدها باید به ریال باشد.

قیمت هر واحد \times تعداد کالای تولیدشده = درآمد

$$= 200 \times 100,000,000 = 20,000,000,000 \text{ ریال}$$

(کارگر، کارمند) $10 \times 12 \times 10 \times$ حقوق ماهانه هر فرد = هزینه حقوق کارکنان در یک سال

$$= 8,140,000 \times 12 \times 10 = 976,800,000 \text{ ریال}$$

هزینه دفتری + هزینه خرید مواد اولیه + هزینه حقوق سالانه همه کارمندان = هزینه‌های مستقیم

$$= 976,800,000 + 600,120,000 + 976,800,000 = 1,674,600,000 \text{ هزینه‌های مستقیم}$$

ریال $1,674,600,000 - 1,674,600,000 = 0 \text{ هزینه‌های مستقیم} -$ درآمد = سود حسابداری

ب: سود قابل ارائه برای مالیات: این سود همان سود ویژه است. پس باید سود ویژه را محاسبه کنیم.

کل هزینه‌های تولید (مستقیم و غیرمستقیم) – درآمد = سود ویژه

با توجه به اطلاعات داده شده در مسئله سه مورد داریم که باید جزء هزینه‌های غیرمستقیم بیاوریم:

هزینه‌فرصت اقلام سرمایه‌ای + هزینه‌فرصت برای مدیریت + هزینه‌فرصت برای ملک = هزینه‌های غیرمستقیم

$$= 2,800,000,000 + 600,000,000 + 1,200,000,000 = 4,600,000,000 \text{ هزینه‌های غیرمستقیم}$$

$$= 15,525,400,000 - 1,674,600,000 + 2,800,000,000 = 15,525,400,000 \text{ سود ویژه}$$

ج: آخرین مرحله این است که اعداد نهایی به دست آمده در مرحله الف و ب را از هم کسر کنیم تا پاسخ نهایی به دست آید:

$$18,325,400,000 - 15,525,400,000 = 2,800,000,000$$

تیپ سوم | روش‌های «کاهش زیان و افزایش سود»

مسئله نتماره ۵

۲۵

با توجه به مسئله قبل، بگویید که اگر تولیدکننده بخواهد با روش بهره‌وری عمل نماید و تعداد کارمندان خود را از 10 نفر به 5 نفر تقلیل دهد ولی به حقوق نفرات باقی مانده 200 هزار تومان اضافه کند، میزان سود حسابداری او چقدر افزایش خواهد یافت؟ و سود حسابداری در نهایت چه میزان خواهد بود؟

پاسخ با توجه به صورت مسئله، هزینه‌های حقوق احتمالاً کاهش می‌باید. پس آنرا محاسبه می‌کنیم و سپس از هزینه حقوق قبلی کسر می‌کنیم تا بینیم چه مقدار هزینه حقوق فعلی کمتر شده است. همان مقدار را به سود حسابداری اضافه می‌کنیم.

محاسبه تفاوت هزینه حقوق:

$$= 6,8,400,000 + 2,000,000 = 8,140,000 \text{ هزینه حقوق ۵ نفر ماهانه}$$

$$= 368,400,000 - 6,8,400,000 = 976,800,000 \text{ حقوق فعلی - حقوق قبلی = تفاوت حقوق}$$

عدد به دست آمده در بالا، نشان دهنده میزان افزایش سود است.

محاسبه تفاوت سود:

$$18,325,400,000 + 368,400,000 = 18,693,800,000 \Rightarrow \text{سود حسابداری فعلی} = \text{سود حسابداری کاهش یافته حقوق} + \text{سود حسابداری قبلی}$$

مسائل اقتصاد

سود

۶۰. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه سود حسابداری یک «بنگاه اقتصادی» با 15 نفر کارمند، و تولید سالیانه 22000 دستگاه هر یک به ارزش: $1,200,000$ ریال، کدام است؟

سرازرسی- ۹۴ (۱) تخفیف)

۱	اجاره بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین‌های تولیدی به ارزش	معادل 30 درصد حقوق سالیانه کارمندان

۱ ۲,۱۱۲,۱۱۰,۰۰۰ ریال «زیان یا ضرر»

۲ ۲,۲۱۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال «زیان یا ضرر»

۳ ۲,۱۱۲,۱۱۰,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

۴ ۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

۶۵. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه سود حسابداری یک بنگاه اقتصادی با چهار کارمند و تولید سالیانه ۷۵۰ دستگاه به ارزش هر یک هزار ریال کدام است؟

۱	اجاره ماهیانه معادل	۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۲۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه موردنیاز سالیانه به ارزش	۴۵۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه	معادل ۱۲ درصد حقوق سالیانه کارمندان

الصفحة ١١٤ من ٨٠٣

۱	۱۱۶,۷۹۸,۰۰۰	ضرر یا زیان
۲	۱۱۶,۸۹۷,۰۰۰	ضرر یا زیان
۳	۱۶۱,۷۹۸,۰۰۰	سود یا منفعت
۴	۱۶۱,۸۹۷,۰۰۰	سود یا منفعت

۶۲. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه سود حسابداری یک بنگاه اقتصادی با ۱۲ کارمند و تولید سالانه ۳۵۰ دستگاه هر کدام به ارزش سازمانی فارغ از کشیدن ۹۰ ریال کدام است؟

۱	اجاره ماهیانه معادل ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ريال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل ۷۰۰,۰۰۰ ريال
۳	خرید مواد اولیه موردنیاز سالیانه به ارزش ۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ ريال
۴	هزینه استهلاک سالیانه معادل ۲۵ درصد حقوق سالیانه کارمندان

۹۰۰,۰۰۰ ریال کدام است؟

١	٤٢,٢٠٠,٠٠٠ ریال ضرر یا زیان
٢	٤٣,٢٠٠,٠٠٠ ریال سود یا منفعت
٣	٦٣,٠٠٠,٠٠٠ ریال سود یا منفعت
٤	١٠٩,٠٠٠,٠٠٠ ریال ضرر یا زیان

۶۳. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه سود حسابداری یک بنگاه اقتصادی با ۳۰ کارمند و تولید سالیانه ۲۴۰۰ دستگاه هر یک به ارزش سازمانی فارغ از کشش - ۹۴ (۱۰۰٪) (تفصیلی)

۱	اجاره بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۵۸,,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند اداری و تولیدی معادل	۳,,۷۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۴۵,,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین های تولیدی	۱/۵ ارزش مواد اولیه خریداری شده

۵,۶۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

١	١,٠٤٤,٠٠٠,٠٠٠ ریال سود یا منفعت
٢	١١,٥٢,٠٠٠,٠٠٠ ریال سود یا منفعت
٣	١,٠٤٤,٠٠٠,٠٠٠ ریال ضرر یا زیان
٤	١١,٥٢,٠٠٠,٠٠٠ ریال ضرر یا زیان

۶۴. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه سود حسابداری یک بنگاه اقتصادی با شش کارمند و تولید سالیانه ۸۰۰ دستگاه، هر یک به ارزش ۴۷ هزار ریال کدام است؟

۱	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل ۴,۵۰۰,۰۰۰ ریال
۲	خرید مواد اولیه موردنیاز سالیانه به ارزش ۵,۵۵۰,۰۰۰ ریال
۳	اجاره ماهیانه معادل ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه معادل ۱۵ درصد ارزش کل دستگاه‌های تولید شده

۴۷۰ هزار ریال کدام است؟

١	٩٤,٥٩٠,٠٠٠ ریال سود یا منفعت
٢	٩٣,٩٥٠,٠٠٠ ریال سود یا منفعت
٣	٩٤,٥٩٠,٠٠٠ ریال ضرر یا زیان
٤	٩٣,٩٥٠,٠٠٠ ریال ضرر یا زیان

۶۵. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه سود حسابداری یک بنگاه تولیدی با هشت کارمند و تولید سالانه ۷۰۰ دستگاه، هر یک به ارزش ۹۵ هزار ریال، کدام است؟

۱	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال	
۲	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش ۷,۲۵۰,۰۰۰ ریال	
۳	هزینه استهلاک سالیانه معادل ۱۳ درصد درآمد سالانه	
۴	اجاره ماهیانه معادل ۹,۵۰۰,۰۰۰ ریال	

۹۵ هزار بال کدام است؟

١	٧٤,٣٠٠,٠٠	ريال سود يا منفعت
٢	٧٤,٣٠٠,٠٠	ريال ضرر يا زيانت
٣	٧٣,٣٠٠,٠٠	ريال سود يا منفعت
٤	٧٣,٣٠٠,٠٠	ريال ضرر يا زيانت

۶۶ با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه سود حسابداری یک بنگاه تولیدی با هشت کارمند و تولید سالانه ۷۰۰ دستگا، هر یک به ارزش ۹۵ هزار ریال کدام است و در صورتی، که تولید کننده بر روی این کار سرمایه گذاری نماید، گرد متوانست تجهیزات خود را به قیمت ۳۰۰ هزار ریال

۱	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۷,۲۵۰,۰۰۰ ریال
۳	هزینه استهلاک سالیانه	۱۳ درصد درآمد سالانه
۴	اجاره ماهیانه معادل	۹,۵۰۰,۰۰۰ ریال

٧١,٠٠٠,٠٠٠	٧١,١٠٠,٠٠٠	١
٧٤,٠٠٠,٠٠٠	٧٤,٣٠٠,٠٠٠	٢
٧٣,٠٠٠,٠٠٠	٧٣,٣٠٠,٠٠٠	٣
٧٣,٠٠٠,٠٠٠	٧٣,٣٠٠,٠٠٠	٤

^{۶۷} با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۶ نفر کارمند و تولید سالیانه ۹۰۰ دستگاه به ارزش هر یک هزار و ۴۸۰۰۰ ریال کدام است؟

۱	اجاره ماهیانه معادل	۵۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل	۳۵۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش	۸,۹۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالانه	۲۰ درصد حقوق سالانه کارمندان

۴۰۸۸۸

۱	۳۵۹۸۶۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
۲	۴۵۱۴۰۰ ریال منفعت یا سود
۳	۴۵۱۴۰۰ ریال ضرر یا زیان
۴	۳۵۹۸۶۰۰۰ ریال منفعت یا سود

۶۸. با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۴ نفر کارمند و تولید سالیانه ۷۵۰ دستگاه به ارزش هر یک ۳۰۰۰۰ ریال کدام است؟

سراسری-۹۶

۱	اجاره ماهیانه معادل ۴۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد معادل ۲۰۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش ۴,۴۵۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالانه ۲۰ درصد حقوق سالانه کارمندان

- ۱ ۲۰,۴۲۳,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
- ۲ ۱۹۲,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
- ۳ ۱۹۲,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
- ۴ ۲۰,۴۲۳,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۶۹. در یک جامعه فرضی، وجود پرداختی به کارکنان ۱۰,۲۵۰,۰۰۰ ریال و مال الاجاره معادل ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال محاسبه شده است. در صورتی که مجموع ارزش افزوده تمامی مراحل تولید کالاها و خدمات نیز برابر با ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. بر این اساس، سود یا ضرر حسابداری کدام است؟

مهماتان

۱۱,۷۵۰,۰۰۰ ۲ ۱۱,۵۷۰,۰۰۰ ۱ ۲۲,۰۰۰,۰۰۰

۷۰. تولیدکننده‌ای سالیانه ۴۰,۰۰۰ واحد کالا تولید و هر واحد آن را به قیمت ۵۰,۰۰۰ تومان به فروش می‌رساند. در صورتی که هزینه خرید عوامل تولید سالیانه مبلغی در حدود ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان و هزینه فرصت تولید این کالا برابر ۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان باشد.

مهماتان

(الف) سود اقتصادی چقدر است؟ (ب) سود حسابداری تولیدکننده چند تومان است؟

۱ (الف) ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ۲ (الف) ۸۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۳ (الف) ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ۴ (الف) ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۷۱. تولیدکننده‌ای در طی یکسال ۱۰۰۰ واحد کالا را با قیمت هر واحد ۲۰,۰۰۰ تومان تولید کرده و به فروش می‌رساند. (الف) اگر هزینه‌های مستقیم این تولیدکننده برابر ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان باشد، سود حسابداری این شخص کدام است؟

(ب) در صورتی که هزینه‌های غیر مستقیم یک چهارم سود حسابداری باشد، سود ویژه این تولیدکننده چقدر است؟

۱ (الف) ۷۵,۰۰۰,۰۰۰ ۲ (الف) ۱۰,۰۰۰,۰۰۰

۳ (الف) ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ۴ (الف) ۷۵,۰۰۰,۰۰۰

۷۲. یک واحد تولیدی ۲۰۰۰ واحد کالا به ارزش هر واحد ۵۵,۰۰۰ ریال تولید کرده و به فروش می‌رساند. مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال برای خرید مواد اولیه، ۳۵ میلیون ریال دستمزد عوامل انسانی و ۱۰ میلیون ریال بابت اجاره ماشین آلات صرف کرده است. عملکرد سالیانه این واحد تولیدی چه مقدار است؟

مهماتان

۱ (الف) ۴۴۳,۰۰۰,۰۰۰ ۲ (الف) ۴۴۳,۰۰۰,۰۰۰

۳ (الف) ۳۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ۴ (الف) ۳۴۴,۰۰۰,۰۰۰

۷۳. تولیدکننده‌ای جهت اجاره کارگاهی سالانه مبلغ ۳۰۰ میلیون ریال، خرید مواد اولیه ۵۰۰ میلیون ریال و جهت استخدام ۱۰ کارگر با حقوق ماهانه هر کدام ۵ میلیون ریال می‌بردazد. از طرف دیگر وی یکی از ماشین آلات خود را قبل از تأسیس کارگاه خریداری کرده بود که در کارگاه از آن استفاده می‌کند و قیمت روز آن ۱۵ میلیون ریال است. در صورتی که این کارگاه سالانه ۱۰۰۰ جفت کت و شلوار به قیمت هر کدام یک میلیون ریال تولید و به فروش برساند، به ترتیب «سود حسابداری» و «سود اقتصادی» او از راست به چه مقدار خواهد بود؟

۱ (الف) ۲,۳۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ۲ (الف) ۳,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۳ (الف) ۲,۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ۴ (الف) ۳,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰

۷۴. تولیدکننده‌ای در یک سال کاری، ۱۱۰۰۰ عدد گلدان چینی تولید کرده و هر گلدان را به قیمت ۹۰۰۰۰ ریال فروخته است. در صورتی که هزینه فرست این تولیدکننده $\frac{1}{5}$ سود اقتصادی تولید باشد و میزان سود اقتصادی برابر با ۱۵,۰۰۰ ریال باشد. هزینه‌های مستقیم این تولیدکننده چند ریال بوده است؟

مهماتان

۱ (الف) ۹۷۲,۰۰۰,۰۰۰ ۲ (الف) ۹۲۷,۰۰۰,۰۰۰

۳ (الف)

۴ (الف) ۷۹۲,۰۰۰,۰۰۰ ۵ (الف) ۷۲۹,۰۰۰,۰۰۰

کارآفرینی

۷۵. در صورتی که در یک فعالیت، میزان نوآوری ۱ واحد باشد و میزان خطربذیری ۲ واحد، در این صورت میزان کارآفرینی چند واحد خواهد بود؟

مهماتان

۱ (الف) ۲۰۰ ۲ (الف) ۱۰ ۳ (الف) ۳۰ ۴ (الف) ۲

پرسش‌های کنکور

هزینه، درآمد و سود

۷۶. کدامیک جزء «هزینه‌های تولید» نیست؟

سراسری-۹۰

- ۱ پولی که برای خرید یا اجاره ماشین آلات مصرف می‌شود.
- ۲ پولی که به ازای استخدام تعدادی کارگر یا کارمند پرداخت می‌شود.
- ۳ پولی که بابت خریداری یا اجاره محل کارگاه، یا کارخانه صرف می‌شود.
- ۴ پولی که مابهالتفاوت درآمد و هزینه است و تولیدکننده از فعالیت اقتصادی خود به دست می‌آورد.

۷۷. تقاضت درآمد و هزینه برابر با چیست؟

سراسری-۸۴

۱ (الف) میزان بهره ۲ (الف) میزان سود

۳ (الف) میزان کارمزد ۴ (الف) میزان اجاره

۷۸. تولید کننده برای جلوگیری از زیان یا کسب سود (بیشتر)، کدام گزینه را انتخاب می‌کند؟
- ۱) به کارگیری سرمایه‌مالی لازم
 ۲) فراهم کردن بازار خوبی برای فروش محصولات
 ۳) اجاره کردن محل مناسبی برای فعالیت
 ۴) استخدام نیروی کار لازم
۷۹. تولید کننده کالاهایی با کیفیت بهتر، «چه منظوری» را تعقیب می‌نماید؟
- ۱) صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه
 ۲) کسب سود بیشتر در آینده
 ۳) خودداری از استخدام نیروی کار غیر لازم
 ۴) افزایش سود سال جاری
۸۰. انتخاب کدام گزینه، الزاماً موجب کسب سود در بلندمدت نمی‌شود؟
- ۱) عرضه کالاهای با کیفیت بهتر
 ۲) صرفه‌جویی در هزینه‌های تولید
 ۳) جلب اعتماد مشتریان
 ۴) عرضه کالاهای با قیمتی پایین‌تر
۸۱. در رابطه با این مطلب: «برخی از تولید کنندگان به جای کسب سود در کوتاه‌مدت به فکر سود در سال‌های آینده‌اند.» کدام مورد نادرست است؟
- ۱) این گروه ممکن است کالاهایشان را با قیمتی «پایین‌تر» عرضه کنند.
 ۲) آنها سعی می‌کنند مشتریان خود در سال‌های آینده می‌توانند مقدار بیشتری کالا تولید کنند و به این وسیله، اعتباری به دست آورند.
 ۳) آنان با جلب اعتماد مشتریان خود در سال‌های آینده می‌توانند مقادیر بیشتری کالا تولید کنند و به فروش برسانند.
 ۴) ممکن است تولید کنندگان به جای صرفه‌جویی در هزینه‌های تولید، سعی در عرضه کالاهایی با کیفیت پست‌تر داشته باشند.
- ### عوامل تولید
۸۲. مواد استخراجی از معادن برای فعالیت‌های صنعتی، در کدامیک از عوامل تولید جای می‌گیرد؟
- ۱) سرمایه
 ۲) تکنولوژی
 ۳) کار
 ۴) منابع طبیعی
۸۳. کدام «گزینه» پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟
- (الف) به کالاهای بادام سرمایه‌ای که در جریان تولید به کار گرفته می‌شوند می‌گویند. ب) جایگاه و نقش هر یک از عوامل تولیدی را تعیین می‌کند؟ ج) کدام مورد جزء «هزینه‌های تولید» نیست؟ د) تفاوت درآمد و هزینه چیست؟
- ۱) (الف) سرمایه‌مالی (ب) سازمان تولید (ج) اجراء دفتر کار برای کارگاه (د) حقوق
 ۲) (الف) منابع طبیعی (ب) هزینه‌های تولید (ج) استخدام تعدادی کارگر و کارمند (د) مزد
 ۳) (الف) سرمایه‌فیزیکی (ب) سازمان تولید (ج) فروش محصولات و دریافت پول آنها (د) سود
 ۴) (الف) سرمایه (ب) هزینه‌های تولید (ج) خرید ماشین‌آلات (د) بهره
۸۴. پاسخ درست و کامل، پرسش‌های زیر در کدام گزینه است؟
- (الف) میزان سود برابر با «.....» است. ب) به طور کلی، نیازهای عمده «تولید کنندگان» کالا و خدمات را می‌توان به «.....» اصلی که عبارت‌اند از «.....» تقسیم کرد، که به عبارتی از آنها با عنوان «.....» نیز نام می‌برند. ج) انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی علاوه بر کار بر «.....» نیز نیازمند است. د) «تولید کنندگان» در رابطه با تولید، مخاطرجی را متعقل می‌شوند که در واقع پولی است که برای خرید «عوامل تولید» به صاحبان آنها می‌پردازند که همان «.....» است. ه) «نیروی انسانی» را به کار می‌گیرند تا بتوانند از منابع طبیعی، بهره‌برداری کنند و یا به تولید کالا و خدمات پردازند. در مقابل به کارگران و کارمندان خود «.....» و یا «.....» می‌پردازند.
- ۱) (الف) تفاوت دستمزد و هزینه (ب) سه دسته - زمین، کار، تکنولوژی - عوامل اولیه تولید (ج) تکنولوژی (د) هزینه‌های تولید (ه) دستمزد - بهره
 ۲) (الف) تفاوت درآمد و هزینه (ب) سه دسته - منابع طبیعی، نیروی انسانی، سرمایه - عوامل تولید (ج) سرمایه (د) هزینه‌های تولید (ه) مزد - حقوق
 ۳) (الف) مجموع درآمد و هزینه (ب) چهار دسته - منابع طبیعی، سرمایه، مدیریت، تکنولوژی - عوامل ثانویه تولید (ج) ملزمات تولید (د) هزینه‌های متغیر تولید (ه) اجراء - حقوق
 ۴) (الف) حاصل تقسیم درآمد و هزینه (ب) پنج دسته - منابع طبیعی، نیروی انسانی، سرمایه، مدیریت، تکنولوژی - عوامل فنی تولید (ج) عوامل تولید (د) هزینه‌های نهایی تولید (ه) سود - بهره
۸۵. در کدام گزینه پاسخ درست و کامل سوالات زیر مطرح شده است؟
- (الف) عامل در برگیرنده مجموعه امکانات که به عنوان حاصل کار گذشته انسان در جریان تولید قرار می‌گیرد چیست؟
ب) کدام مورد جزء هزینه‌های تولید نیست?
ج) قیمت سرمایه که به صاحبان آن تعلق می‌گیرد، چیست؟
- ۱) (الف) تکنولوژی (ب) خرید ماشین آلات (ج) سود
 ۲) (الف) سرمایه‌فني (ب) اجراء دفتر کار برای کارگاه (ج) حقوق
 ۳) کدامیک از عوامل، به عنوان سرمایه‌فیزیکی شناخته می‌شود؟
- ۱) دریا در فعالیت‌های صیادی
 ۲) بزار و تجهیزات در فعالیت‌های تولیدی
 ۳) مواد اولیه معادن در فعالیت‌های صنعتی
۸۶. «اجاره + مزد یا حقوق + قیمت سرمایه (بهره)» برابر است با:
- ۱) درآمد
 ۲) سرمایه مالی
 ۳) سود
- ### آیا منابع و امکانات طبیعت به طور مستقیم مورد استفاده قرار می‌گیرد؟
۸۷. چرا برای این که بتوانیم کالا و خدمات مورد نیاز خود را با استفاده از منابع و امکانات موجود تهیه کنیم، به کار و تلاش نیاز داریم؟
- ۱) چون این منابع به کوئنهای هستند که نمی‌توان آنها را مستقیماً مورد استفاده قرار داد.
 ۲) چون این منابع به صورت محدود می‌باشدند و نیازهای انسان سیری ناپذیر است.
 ۳) چون این منابع در دسترس همگان قرار ندارد و به سهولت به دست نمی‌آید.
 ۴) چون بهره‌وری مناسب از این منابع با نوع منابع در ارتباط است.
۸۸. کنکاش

کنکاش

کدامیک از موارد زیر در رابطه انسان و اشیا نادرست است؟ ۱۹

- ۱ انسان قادرت خلق اشیا را ندارد؛ اما می‌تواند آگاهانه و با برنامه‌ریزی و تلاش در مواد و محیط پیرامون خود تغییر ایجاد و تولید کند.
- ۲ انسان برای تهیه کالا و خدمات مورد نیاز خود با استفاده از منابع و امکانات، به کار و تلاش نیاز دارد.
- ۳ منابع موجود به گونه‌ای که هست می‌تواند مورد استفاده ما قرار گیرد و نیازهایمان را برطرف کند.
- ۴ انسان‌ها در طول تاریخ به طور روز افزونی مصنوعات و محصولات مختلفی تولید کرده و تمدن‌ها ساخته‌اند.

کدام گزینه این عبارت را کامل می‌کند: «..... در نتیجه برخلاف حیوانات، انسان‌ها در طول تاریخ به طور روز افزونی مصنوعات و محصولات مختلفی تولید کرده و تمدن‌ها ساخته‌اند». ۲۰

کنکاش

- ۱ انسان قادرت خلق اشیا را ندارد؛ اما می‌تواند آگاهانه و با برنامه‌ریزی و تلاش خود با استفاده از منابع و امکانات، به کار و تلاش نیاز دارد.
- ۲ انسان برای تهیه کالا و خدمات مورد نیاز خود با استفاده از منابع و امکانات، به کار و تلاش نیاز دارد.
- ۳ منابع موجود به گونه‌ای که هست می‌تواند مورد استفاده ما قرار گیرد و نیازهایمان را برطرف کند.
- ۴ انسان محصول آماده طبیعت را مستقیماً برداشت می‌کند بدون اینکه کاری روی آن انجام دهد.

ترکیب

کدامیک پاسخ درست و مناسبی برای پرسش‌های زیر است؟ ۲۱

- (الف) سلسله اقداماتی که منابع و امکانات را به شکلی تبدیل می‌کنند که مورد استفاده انسان قرار بگیرد و نیازهایش را برطرف کند، چه نام دارد؟
 (ب) عبارت «منابع و امکانات طبیعت به طور مستقیم قابل استفاده هستند». درست است یا نادرست؟
 (پ) عبارت «انسان قادرت خلق اشیا را ندارد، اما قادرت تغییر آنها را دارد». درست است یا نادرست؟
- ۱ سازماندهی - درست - نادرست - درست
 - ۲ تولید - نادرست - درست
 - ۳ تولید - نادرست - درست
 - ۴ سازماندهی - درست - درست

ترکیب با فصل اول بخش اول

کدامیک پاسخ درست و مناسبی برای پرسش‌های زیر است؟ ۲۲

- (الف) سیب‌زمینی که در سالاد الویه خانگی مصرف می‌شود، کالای و گوجه فرنگی که توسط کارخانه تولید رب گوجه‌فرنگی خریداری می‌شود، کالای محسوب می‌گردد.
 (ب) عبارت «منابع و امکانات به گونه‌ای که هست نمی‌تواند مورد استفاده انسان قرار گیرد و نیازها را برطرف کند، بلکه باید برای برخی اقدامات و ایجاد ارزش مصرفی و مبادلاتی، به کالاهای و خدمات تبدیل شوند». بیانگر کدام مفهوم است؟
 (پ) کدام گزینه به ترتیب متناسب با این مفاهیم است: «خدمات واسطه‌ای - کالای سرمایه‌ای - کالای مصرفی ضروری - کالای واسطه‌ای - خدمات مصرفی»
- ۱ مصرفی، واسطه‌ای - سلسله اقدامات تولیدی - مشاور حقوقی، ساختمان تجاری، پوشак، چرم، دندانپزشکی
 - ۲ مصرفی، واسطه‌ای - سلسله اقدامات تولیدی - مشاور مالی، ساختمان مسکونی، غذا، آرد، بینایی‌سنگی
 - ۳ واسطه‌ای، واسطه‌ای - سلسله اقدامات تولید و توزیع - مشاور مالی، ساختمان مسکونی، غذا، آرد، بینایی‌سنگی
 - ۴ واسطه‌ای، مصرفی - سلسله اقدامات تولید و توزیع - مشاور حقوقی، ساختمان تجاری، پوشак، چرم، دندانپزشکی

تولیدکنندگان

ترکیب

کدامیک پاسخ درست و مناسبی برای پرسش‌های زیر است؟ ۲۳

- (الف) عبارت «ایده‌ها و نوآوری‌ها حاصل فعالیت‌های تولیدی هستند». درست است یا نادرست؟
 (ب) آیا می‌توان «زنان خانه‌دار» و «تعییر کاران» را تولیدکننده دانست؟
 (پ) تولیدکنندگان با تولید خود چه چیزی ایجاد می‌کنند؟
- ۱ درست - اولی تولیدکننده محسوب نمی‌شود ولی دومی محسوب می‌شود. - ارزش افزوده
 - ۲ درست - هر دو تولیدکننده خدمات محسوب می‌شوند. - ارزش افزوده
 - ۳ نادرست - هر دو تولیدکننده خدمات محسوب می‌شوند. - کالا
 - ۴ نادرست - اولی تولیدکننده محسوب نمی‌شود ولی دومی محسوب می‌شود. - کالا

ترکیب

کدامیک پاسخ درست و مناسبی برای سوال‌های زیر است؟ ۲۴

- (الف) سلسله اقداماتی که منابع و امکانات موجود را به کالاهای مورد نیاز مردم تبدیل می‌کنند، چه نام دارد؟
 (ب) همه به نوعی تولیدکننده محصول (کالا یا خدمات) هستند.
 (ج) مشاوران و متخصصان با فعالیت خود چه چیزی تولید می‌کنند؟
- ۱ (الف) ارزش افزوده ب) مردم ج) کالا
 - ۲ (الف) تولید ب) مردم ج) ارزش افزوده
 - ۳ (الف) تولید ب) فعالان اقتصادی ج) ارزش افزوده

ترکیب

کدامیک پاسخ درست و مناسبی برای پرسش‌های زیر است؟ ۲۵

- (الف) نوع اول تولید چه نام دارد؟
 (ب) «زراعت، باغبانی و پرورش ماهی» مثال‌هایی برای کدام نوع از انواع تولید است؟
 (پ) در این نوع از تولید، انسان با در اختیار داشتن منابع و محصولات طبیعی، با کار و ابزار، منابع طبیعی را به تولید می‌رساند؟
- ۱ (الف) احیا ب) احیا پ) حیاتز
 - ۲ (الف) احیا ب) حیاتز پ) حیاتز
 - ۳ (الف) حیاتز ب) احیا پ) احیا

۱. مازاد عرضه زمانی اتفاق می‌افتد که قیمت از سطح قیمت تعادلی بالاتر برود.
۲. با بالا رفتن قیمت از سطح قیمت تعادلی و در نتیجه ایجاد مازاد در بازار، گروهی از تولیدکنندگان موفق به فروش کالای خود نمی‌شوند.
۳. گروهی از تولیدکنندگان که موفق به فروش کالای خود نشده‌اند، حاضر خواهند بود آن کالا را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند؛ در نتیجه قیمت کالا پایین می‌آید.
۴. پایین آمدن قیمت موجب می‌شود که:
 - * از یک سو، تولیدکنندگان از مقدار تولید خود بکاهند، در نتیجه مقدار عرضه کاهش می‌یابد.
 - * از سوی دیگر، مصرف‌کنندگان مقدار خرید خود را افزایش می‌دهند، در نتیجه مقدار تقاضا افزایش می‌یابد.
۵. کاهش قیمت و در نتیجه کاهش عرضه و افزایش تقاضا، تا سطحی ادامه می‌یابد که فاصله بین عرضه و تقاضا از بین برود و در بازار تعادل برقرار شود؛ یعنی سطح قیمت به سطح قیمت تعادلی برسد.
۶. هرگاه در بازار، قیمت در سطح قیمت تعادلی نباشد، عواملی آن را به سمت قیمت تعادلی می‌کشانند؛ مشروط بر اینکه عوامل بیرونی مثل قیمت‌گذاری دولت مانع این تعدیل نشود.

انواع بازار

- در مباحث اقتصادی وقتی از بازار کالای خاصی سخن می‌گوییم، منظور ارتباط خریداران و فروشنده‌گان آن کالا است و نه ضرورتاً مکان خاصی که به اصطلاح «بازار» نامیده می‌شود.
- بازار به دو صورت «انحصاری» و «رقابتی» وجود دارد.
- ♦ در بازار هر محصول، گاه تعداد فروشنده‌گان و خریداران به قدری زیاد است که حضور و رفتار هر یک از عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان به نسبت کل بازار بسیار کوچک خواهد بود و هیچ‌یک از طرفین به تنها یکی در شکل گیری قیمت تأثیرگذار و یا به عبارت دیگر «**قیمت‌گذار**» نیستند. مانند بازار ماکارونی، بازار روب گوجه فرنگی و ...
- ♦ تعریف انحصار
 - ◆ گاه بدلیل طبیعی، اقتصادی، قانونی و یا حتی غیر قانونی، تعداد فروشنده یا خریدار به یک نفر محدود می‌شود. به این وضعیت انحصار می‌گویند.
 - ◆ انحصارگر، «**قیمت‌گذار**» است. مانند شرکت‌های توانیر و شرکت‌های پخش و پلایش فراورده‌های نفتی
- ♦ تعریف انحصارگر در فروش
 - ◆ تولیدکننده یا فروشنده منحصر به فرد را گویند.
- ♦ تعریف انحصارگر در خرید
 - ◆ خریدار یا تقاضاکننده منحصر به فرد را گویند.
 - ◆ انحصارگر، قیمت‌گذار است و خریداران در بازار انحصاری قیمت‌پذیرند.
 - ◆ انحصارگر غیر قانونی معمولاً با افزایش قیمت خود به مشتریان و رفاه جامعه ضرر می‌زند، بنابراین دولت باید مانع شکل گیری آن و تبانی برخی از تولیدکنندگان شود، اما انحصار «طبیعی و قانونی» مشروط به مواظیت و مقررات‌گذاری صحیح دولت می‌تواند برای مصرف‌کننده سودمند باشد.
 - ◆ شرکت توانیر به دلیل طبیعی و شرکت‌هایی خودرویی به دلایل قانونی، انحصارگر در فروش کالاهای خود به شمار می‌روند.
 - ◆ شرکت فراورده‌های نفتی، هم تنها خریدار است و هم تنها فروشنده محصولات نفتی.

برخی انواع دیگر بازار

- **مزایده** ← فروشنده‌گان آثار هنری در نمایشگاه‌ها و حراجی‌ها
- **مناقصه** ← خریداران عمدۀ کالا و خدمات (مثل خریدهای دولتی)

آموزش روش حل مسائل اقتصاد

انواع تیپ‌های سؤال‌های نمودار و جداول اقتصادی

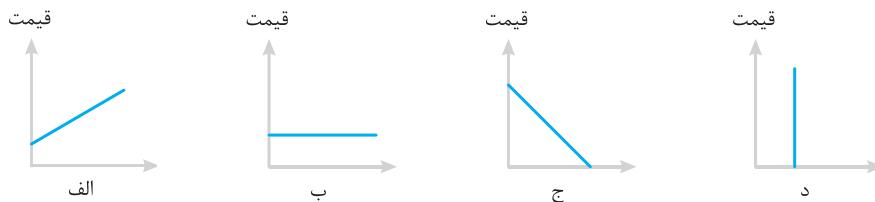
از این فصل، به طور کلی چهار تیپ سؤال طراحی می‌شود که عبارت‌اند از:

- تیپ اول:** در این تیپ از سؤال‌ها از شما می‌خواهند که «نمودار عرضه» و «نمودار تقاضا» را تحلیل کنید.
- تیپ دوم:** در این تیپ سؤال‌ها «شناخت عناصر اصلی نمودارهای عرضه و تقاضا» مورد پرسش واقع می‌شود.
- تیپ سوم:** در این تیپ از سؤال‌ها «جداول عرضه و تقاضا» مورد پرسش واقع می‌شود.
- تیپ چهارم:** در این تیپ از سؤال‌ها «جداول و نمودار نقطه تعادلی و مقدار تعادلی» مورد پرسش واقع می‌شود.
- تیپ پنجم:** در این تیپ از سؤال‌ها «كمبود و مازاد عرضه در نمودار» مورد پرسش واقع می‌شود.

مسئله نتیجه ۱

هر کدام از نمودارهای زیر را تحلیل کنید؟

تمثیل نمودار

بیانیه
نمودار (الف)

تعیین نوع نمودار: وقتی نموداری حالت صعودی دارد، بدون این‌که بدانیم محورهای x و y چه موردی را نشان می‌دهند، می‌توانیم بگوییم که: این نمودار، نمودار عرضه است.

تحلیل کلی نمودار: هر چه قدر قیمت بالا می‌رود، عرضه نیز افزایش می‌یابد.

تحلیل محل تقاطع نمودار با محور y (محور قیمت): نقطه A ، نقطه‌ای است که با قیمت a ، هیچ تولید‌کننده‌ای حاضر به تولید نمی‌یابد.

نمودار (ب)

تعیین نوع نمودار: این نمودار می‌تواند هم نمودار عرضه باشد و هم نمودار تقاضا.

تحلیل کلی نمودار عرضه باشد: قیمت مقدار ثابت است و عرضه‌کنندگان به هر میزانی که تولید کنند با همان قیمت ثابت در بازار ارائه می‌شود.

اگر نمودار تقاضا باشد: قیمت مقدار ثابت است و خریداران به هر تعدادی که باشند مجبورند با همان قیمت ثابت، کالا را خریداری نمایند.

نمودار (ج)

تعیین نوع نمودار: وقتی نموداری نزولی است، بدون این‌که بدانیم محورهای x و y چه موردی را نشان می‌دهند، می‌توانیم بگوییم که: این نمودار، نمودار تقاضا است.

تحلیل کلی نمودار: هر چقدر قیمت بالاتر برود، تقاضا برای آن کالا کاهش می‌یابد. ۲. در واقع، رابطه قیمت و تقاضا رابطه «عکس» است.

تحلیل محل تقاطع نمودار با محور x (تقاضا) و محور y (محور قیمت): نقطه A ، نقطه‌ای است که با قیمت a ، هیچ خریداری حاضر نیست این کالا را خریداری کند.

در واقع قیمت آن از نظر خریداران آنقدر بالا است که برای خرید آن حاضر به پرداخت مبلغی نیستند.

نقطه B ، نقطه‌ای است که با قیمت صفر (رایگان) میزان تقاضای آن کالا، به حداقل مقدار خود می‌رسد.

نمودار (د)

تعیین نوع نمودار: این نمودار نیز می‌تواند هم نمودار عرضه باشد و هم نمودار تقاضا.

تحلیل کلی نمودار: اگر نمودار عرضه باشد: قیمت به هر میزانی افزایش یا کاهش یابد، عرضه مقدار ثابتی است و تغییر نمی‌کند. اگر نمودار تقاضا باشد: قیمت به هر میزانی افزایش یا کاهش یابد، تقاضا مقدار ثابتی است و تغییر نمی‌کند.

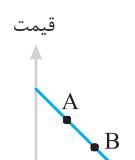
تیپ دوم شناخت عناصر اصلی نمودارهای عرضه و تقاضا

مسئله نتیجه ۲

شناخت عناصر اصلی نمودارها

در نمودار عرضه، خط عرضه را با نشان می‌دهیم و در نمودار تقاضا خط تقاضا را با نشان می‌دهیم.

بیانیه خط عرضه را با حرف S و خط تقاضا را با D نمایش می‌دهیم.

مسئله نتیجه ۳

تمام آچه را در مورد منحنی تقاضا می‌توان گفت، بنویسید.

بیانیه

۱. رابطه قیمت یک کالا با تقاضای آن کالا، رابطه‌ای معکوس است: هر چقدر قیمت افزایش یابد، مقدار

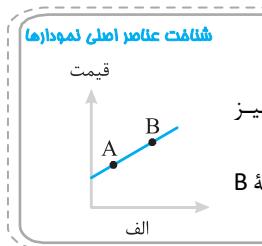
تقاضا کاهش می‌یابد و بالعکس. ۲. منحنی تقاضا از چپ به راست، نزولی است.

يعنی: به طور مثال نقطه A و B را در این نمودار در نظر بگیرید.

کالا در نقطه A دارای قیمت بالاتری نسبت به نقطه B است، ولی تقاضا در نقطه B نسبت به آن کالا، کمتر از تقاضا برای همان کالا در نقطه B است.

تمثیل نمودار

مسئله تتماره ۴

تمام آنچه را در مورد منحنی عرضه می‌توان گفت، بنویسید.

پاسخ: ۱. رابطه قیمت یک کالا با عرضه آن کالا، رابطه‌ای مستقیم است: هر چقدر قیمت افزایش یابد، مقدار عرضه نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

۲. منحنی تقاضا از چپ به راست، صعودی است. **معنی:** به طور مثال نقطه A و B را در این نمودار در نظر بگیرید. کالا در نقطه B نسبت به نقطه A قیمت بیشتری دارد و در نتیجه، تولیدکنندگان علاقه بیشتری برای تولید آن پیدا می‌کنند.

تیپ سوم جداول عرضه و تقاضا

مسئله تتماره ۵

جدول عرضه و تقاضا

ردیف	قیمت (به ریال)	مقدار عرضه (کیلو)
۱	۱۰۰	۰
۲	۱۵۰	۲۰۰
۳	۲۰۰	۴۰۰
۴	۲۵۰	۶۰۰
۵	۳۰۰	۸۰۰
۶	۳۵۰	۱۰۰۰
۷	۴۰۰	۱۲۰۰

با توجه به جدول عرضه کالای A موارد زیر را پاسخ دهید.

(الف) وقتی قیمت کالا ۱۰۰ ریال است، مقدار عرضه آن کالا چه مقداری است و معنای آن چیست؟

(ب) قیمت کالا به کدام عدد برسد، بیشترین مقدار عرضه را از جانب تولیدکنندگان مشاهده خواهیم کرد؟

پاسخ: (الف) وقتی قیمت کالا ۱۰۰ ریال است، مقدار عرضه طبق جدول، صفر است و معنایش این است که هیچ تولیدکننده‌ای حاضر نمی‌شود با قیمت ۱۰۰ ریال، این کالا را تولید کند. (ب) به جدول مراجعه می‌کنیم و بالاترین مقدار عرضه را پیدا می‌کنیم: ۱۲۰۰. وقتی بالاترین مقدار عرضه ۱۲۰۰ است، قیمت کالا نیز به بالاترین مقدار خود رسیده است که ۴۰۰ ریال است.

مسئله تتماره ۶

جدول عرضه و تقاضا

ردیف	قیمت (به ریال)	مقدار تقاضا (به کیلو)
۱	۱۰۰	۱۲۰۰
۲	۱۵۰	۱۰۰۰
۳	۲۰۰	۸۰۰
۴	۲۵۰	۶۰۰
۵	۳۰۰	۴۰۰
۶	۳۵۰	۲۰۰
۷	۴۰۰	۰

با توجه به جدول تقاضای کالای A موارد زیر را پاسخ دهید.

(الف) وقتی قیمت کالا ۱۰۰ ریال است، مقدار تقاضای آن کالا چه مقداری است و معنای آن چیست؟

(ب) قیمت کالا به کدام عدد برسد، آن کالا مشتری نخواهد داشت؟

پاسخ: (الف) وقتی قیمت کالا ۱۰۰ ریال است، مقدار تقاضا طبق جدول، ۱۲۰۰ خواهد بود که معنایش این است که با این قیمت، خریداران بیشترین تمایل را برای خرید از خود نشان می‌دهند. (ب) در جدول می‌بینیم که وقتی قیمت کالا به ۴۰۰ ریال می‌رسد، خریداران رغبت خود را برای خرید این کالا به دلیل گرانی آن، از دست می‌دهند.

تیپ چهارم جداول و منحنی‌های مربوط به تعادل و قیمت تعادلی

مسئله تتماره ۷

جدول تعادل و قیمت تعادل

ردیف	قیمت (به ریال)	مقدار تقاضا (به کیلو)	مقدار عرضه (به کیلو)
۱	۱۰۰	۱۲۰۰	۰
۲	۱۵۰	۱۰۰۰	۲۰۰
۳	۲۰۰	۸۰۰	۴۰۰
۴	۲۵۰	۶۰۰	۶۰۰
۵	۳۰۰	۴۰۰	۸۰۰
۶	۳۵۰	۲۰۰	۱۰۰۰
۷	۴۰۰	۰	۱۲۰۰

با توجه به جدول روبه‌رو به سوال‌های زیر جواب دهید.

(الف) عامل هماهنگی و تعادل بین رفتار اقتصادی تولیدکنندگان و مصرفکنندگان، چیست؟

(ب) کدام ردیف بیانگر نقطه تعادلی است و معنای آن چیست؟

(ج) کدام ردیف بیانگر این است که تولیدکنندگان برای تولید این کالا دچار مشکل

نمی‌شوند و خریداران نیز به دلیل کمبود کالا، به ناچار از خرید آن منصرف نمی‌شوند؟

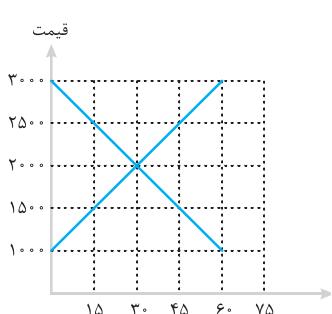
(د) مازاد عرضه از کدام ردیف شروع می‌شود؟ و به چه معنایی است؟

(ه) مازاد تقاضا از کدام ردیف شروع می‌شود؟

(و) کمبود عرضه از کدام ردیف شروع می‌شود؟

(ز) کمبود تقاضا از کدام ردیف شروع می‌شود؟

پاسخ: (الف) عامل هماهنگی بین مقدار تقاضا و مقدار عرضه، «قیمت» است. (ب) روش تشخیص نقطه تعادلی در جدول این است که شما نقطه‌ای را پیدا کنید که مقدار تقاضا با مقدار عرضه برابر است. در این جدول ردیف ۴ این وضعیت را دارد. معنای آن این است: «در این سطح از قیمت، مصرفکنندگان فقط ۶۰۰ کیلو از این کالا را خرید می‌کنند» و «تولیدکنندگان آن کالا نیز، فقط ۶۰۰ کیلوگرم تولید می‌کنند». (ج) ردیف ۴ که در آن مقدار عرضه و مقدار تقاضا برابر است، نقطه‌ای است که قیمت کالا هم برای تولیدکننده و هم برای خریداران، مناسب است و نه خریدار با کمبود کالا روبه‌رو می‌شود و نه تولیدکننده با مازاد کالا مواجه می‌شود و کالا روی دستش نمی‌ماند. (د) مازاد عرضه از ردیف ۴ به بعد شروع می‌شود که قیمت بالاتر از سطح تعادلی (۲۵۰) رفته است. پس در ردیفهای ۵ و ۶ با مازاد عرضه روبه‌رویم و معنای آن این است که در بازار با تعداد بیشتری از این

۵۵- کزینه ۲ اگر در بررسی خود از سطح جامعه فراتر برویم و صحنه بسیار ملایم و حمایت آور نظر بگیری، ملاحظه مکنی که **کشیده** ها

درست: درسنی این درس متری مکانی مهندسی: «پیشنهاد مکانی» می‌باشد.
پ: درست ت: درست ش: درست

کزینه ۲۱ الف: هر پرسش اقتصادی همه ابعاد مانند سیاسی و دارد و بینه در سطح جهان بیز مهادهای بیاز است که با دمک اها روابط اقتصادی بین کشورها بیشتر رونق بگیرد.....(صفحة ۲۱ کتاب درسی)

کریته ۴ اینچه که برای اقتصاددانان مهم است تا بازیگران اصلی عرصه اقتصاد به عنوان یک گروه موفق عمل کنند: ۱. رشد تووانایی و قابلیت‌های انسان‌ها و تأثیر عوامل اقتصادی بر همه جنبه‌های زندگی فرد، خانواده

بازیگران ۲۰ تقسیم کار درست و تعامل بازیگران ۳ همکاری و هم افزایی بیشتر
بازیگران ۴ خوشی، نک در، فعالیت های یکدیگرصفحه ۲۲ کتاب (رس)

کریته ۴ آنچه که برای اقتصاددانان مهم است: ۱. رشد توانایی و قابلیت‌های جامعه دیگر با فردی به فرد دیگر متفاوت است.

بازیگران ۴. خنثی نکردن فعالیت‌های یکدیگر
 بازیگران ۱. نفسیم کار درست و عامل بازیگران ۱. همداری و هم‌افزایی بینتر
 (صفحه ۲۲ کتاب درسی)

حرد اقتصادی هستند، بازیتر دلان اقتصادی «دولت» است.
(کل فعل اکناب (رسی))

کربنات ۴ در این مسائل ابتدا باید در آمد سالیانه و مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه و سپس هزینه‌ها را در آمد کم کنید. اگر از شما خواسته شد، سود یا زیان ماهیانه را محاسبه کنید باید سود یا زیان سالیانه را بر عدد ۱۲ تقسیم کنید. محاسبه درآمد سالیانه:

ریال ۲۶۴،۰۰۰،۰۰۰ = قیمت هر دستگاه × تعداد دستگاه تولید شده در سال = درآمد سالیانه
ب اع. محاسبه هزینه های سالیانه، ابتدا باید مبنای احراز سالیانه و مجموع حقه، سالیانه کارگران را بدست آورد.

ریال ۱۲،۷۵۰،۰۰۰ = ۱۵ × ۸۵،۰۰۰ = ۱۲،۷۸۰،۰۰۰ = ۱۲ × ۱۳،۰۰۰ = ۱۶۴،۰۰۰ ریال = مجموع حقوق ماهیانه کارمندان

در این مرحله هزینه‌های سالیانه را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{مجموع هزینه‌های سالیانه} = \frac{۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۸۷,۰۰۰,۰۰۰}{۳} = ۵۲۷,۹۰۰,۰۰۰$$

محاسبه سود یا زیان سالیانه: $\text{سود} = \text{درآمد سالیانه} - \text{هزینه‌های سالیانه}$

عدد به دست امده، عدد مثبت یعنی بالاتر از صفر است؛ پس می‌کوییم تولید کننده «سود» داشته است. اگر منفی بود تولید کننده منضر شده است.

۶۱ **گزینه ۳** محاسبه درآمد سالیانه: $\text{ریال } ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰ \times ۷۵\% = ۱۶۸,۷۵۰,۰۰۰$ = قیمت هر دستگاه \times تعداد دستگاه‌های تولید شده در سال = درآمد سالیانه
محاسبه درآمد سالیانه: $\text{ریال } ۱۶۸,۷۵۰,۰۰۰ \times ۴ = ۶۷۵,۰۰۰,۰۰۰$ = مجموع حقیقت، ماهانه کارگران.

ریال ۱۰۰،۰۰۰ × ۱۲ = ۹,۶۰۰،۰۰۰ (ماه) × ۱۲ مجموع حقوق ماهیانه کارگران = مجموع حقوق سالیانه کارگران

در این مرحله می‌توانیم مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه کنیم:

$$\text{هزینه اسپلک سالیانه} = \frac{\text{هزینه اولیه مورد نیاز سالیانه} + \text{حقوق کارکنان سالیانه}}{\text{مجموع هزینه های سالیانه}} + \text{اجاره سالیانه}$$

محاسبه سود یا زیان سالیانه: $\text{سود} = \text{آمد} - \text{هزینه}$

عدد به دست امده، عدد مثبت یعنی بالاتر از صفر است؛ پس می‌کوییم تولید کننده «سود» داشته است. اگر منفی بود تولید کننده متضمن شده است.
(۲۹) کتاب درسی: صفحه ۱۳۹

گزینه ۴ محاسبه درآمد سالیانه: ریال $315,000,000 = 350 \times 900,000$ = قیمت هر دستگاه \times تعداد دستگاه تولید شده در سال = درآمد سالیانه
محاسبه هندها، سالیانه: با $8,400,000 = 12 \times 700,000$ = تعداد کارگران \times مجموع حقوقه مهندسان کارگران

ریال = ۱۰۰،۰۰۰ × ۱۲ = ۱،۲۰۰،۰۰۰ مجموع حقوق سایه‌نامه کارگران
ریال = ۱۰۰،۰۰۰ × ۱۲ = ۱،۲۰۰،۰۰۰ مجموع حقوق سایه‌نامه کارگران

در این مرحله می‌توانیم مجموع هزینه‌های سالیانه را محاسبه کنیم:

$$\text{هزینه اسپهالاگ سالیانه} + \text{رس موارد اولیه مورد بیار سالیانه} + \text{حقوق دارکارن سالیانه} + \text{اجاره سالیانه} = \text{مجموع هزینه های سالیانه}$$

$$\text{ریال} ۴۲۴,۰۰۰ \times \frac{۲۵}{۱} + (۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰ + ۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۸۰۰,۰۰۰) = \text{مجموع هزینه های سالیانه}$$

سود یا زیان سالیانه: $R = \frac{H}{S} - 1$ که « H » باشندگان و « S » سالیانه است.

عدد به دست امده، عدد معنی است؛ پس می‌توانیم تولید کننده «ضرر» داشته باشیم.

گزینه ۲ محاسبه درآمد سالیانه: $R = \frac{P}{(1+i)^n} \times n$ = $\frac{2400 \times 5,600,000}{1+0,04} = 13,440,000,000$ = درآمد سالیانه هزنهای سالیانه: $R = \frac{P}{(1+i)^n} \times n = \frac{96,000,000}{1+0,04} = 3,000,000$ = حقوق ماهیانه هر کارمند / تعداد کارمندان = مجموع حقوق ماهیانه کارمندان.

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق کارگران سالیانه + اجاره سالیانه = مجموع هزینه های سالیانه

د. ابراهیمیان، دکتر مسعودیان، دکتر علی‌محمدیان، دکتر علی‌محمدیان، دکتر علی‌محمدیان

کتاب درسی: صفحه ۳۹

کزینه ۴ ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می کنیم؛ (برای محاسبه هزینه های سالیانه، ابتدا باید هزینه های ماهیانه را به هزینه های سالیانه تبدیل کنیم).
 ریال $۴۷۰,۰۰۰ \times ۸۰ = ۳۷۶,۰۰۰$ = قیمت هر دستگاه \times تعداد دستگاه تولید شده در سال = درآمد سالیانه

برای محاسبه هزینه های سالیانه، ابتدا باید هزینه های ماهیانه را به هزینه های سالیانه تبدیل کنیم:
 ریال $۴\,۵۰,۰۰۰ \times ۶ = ۲۷,۰۰۰$ = حقوق ماهیانه هر کارگر \times تعداد کارگران = مجموع حقوق ماهیانه کارگران
 ریال $۱۲ \times ۲۷,۰۰۰ = ۲۷,۰۰۰$ = مجموع حقوق ماهیانه کارگران = مجموع حقوق سالیانه کارگران
 ریال $۱۲ \times ۷,۰۰۰ = ۸۴,۰۰۰$ = اجراه ماهیانه = میزان اجراه سالیانه

در این مرحله می توانیم هزینه های سالیانه را محاسبه کنیم:

هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق کارگران سالیانه + اجراه سالیانه = مجموع هزینه های سالیانه
 ریال $\frac{۱۵}{۱۰} \times (۳۷۶,۰۰۰ + ۳۲۴,۰۰۰ + ۵,۵۵۰) = ۴۶۹,۹۵۰$ = مجموع هزینه های سالیانه

ریال $۹۳,۹۵۰ - ۳۷۶,۰۰۰ = -۴۶۹,۹۵۰$ = هزینه های سالیانه - درآمد سالیانه = سود یا زیان (سالیانه)
 کتاب درسی: صفحه ۳۹

کزینه ۳ ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می کنیم؛ (برای محاسبه هزینه های سالیانه، ابتدا باید هزینه های ماهیانه را به هزینه های سالیانه تبدیل کنیم).
 ریال $۹۵۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۱۱۴,۰۰۰$ = قیمت هر دستگاه \times تعداد دستگاه تولید شده در سال = درآمد سالیانه

برای محاسبه هزینه های سالیانه، ابتدا باید هزینه های ماهیانه را به هزینه های سالیانه تبدیل کنیم:
 ریال $۴\,۰۰,۰۰۰ = ۳۲,۰۰۰$ = حقوق ماهیانه هر کارگر \times تعداد کارگران = مجموع حقوق ماهیانه کارگران
 ریال $۱۲ \times ۳۲,۰۰۰ = ۳۸۴,۰۰۰$ = مجموع حقوق ماهیانه کارگران = مجموع حقوق سالیانه کارگران
 ریال $۱۲ \times ۹,۵۰۰ = ۱۱۴,۰۰۰$ = اجراه ماهیانه = میزان اجراه سالیانه

در این مرحله می توانیم مجموع هزینه های سالیانه را محاسبه کنیم:
 هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق کارگران سالیانه + اجراه سالیانه = مجموع هزینه های سالیانه
 ریال $\frac{۱۳}{۱۰} \times (۶۶۵,۰۰۰ + ۳۸۴,۰۰۰ + ۷,۲۵۰) = ۵۹۱,۷۰۰$ = مجموع هزینه های سالیانه

محاسبه سود یا زیان سالیانه: ریال $۷۲,۳۰۰ - ۵۹۱,۷۰۰ = -۴۶۵,۰۰۰$ = هزینه های سالیانه - درآمد سالیانه
 عدد به دست آمده، مثبت است؛ پس می گوییم تولید کننده «سود» کرده است.
 کتاب درسی: صفحه ۳۹

کزینه ۲ محاسبه درآمد سالیانه: ریال $۹۵۰,۰۰۰ = ۱۱۴,۰۰۰$ = قیمت هر دستگاه \times تعداد دستگاه تولید شده در سال = درآمد سالیانه
 برای محاسبه هزینه های سالیانه، ابتدا باید هزینه های ماهیانه را به هزینه های سالیانه تبدیل کنیم:
 ریال $۴\,۰۰,۰۰۰ = ۳۲,۰۰۰$ = حقوق ماهیانه هر کارگر \times تعداد کارگران = مجموع حقوق ماهیانه کارگران
 ریال $۱۲ \times ۳۲,۰۰۰ = ۳۸۴,۰۰۰$ = مجموع حقوق ماهیانه کارگران = مجموع حقوق سالیانه کارگران
 ریال $۱۲ \times ۹,۵۰۰ = ۱۱۴,۰۰۰$ = اجراه ماهیانه = میزان اجراه سالیانه

در این مرحله می توانیم مجموع هزینه های سالیانه را محاسبه کنیم:
 هزینه استهلاک سالیانه + ارزش مواد اولیه مورد نیاز سالیانه + حقوق کارگران سالیانه + اجراه سالیانه = مجموع هزینه های سالیانه
 ریال $\frac{۱۳}{۱۰} \times (۶۶۵,۰۰۰ + ۳۸۴,۰۰۰ + ۷,۲۵۰) = ۵۹۱,۷۰۰$ = مجموع هزینه های سالیانه

محاسبه سود یا زیان سالیانه: ریال $۷۲,۳۰۰ - ۵۹۱,۷۰۰ = -۴۶۵,۰۰۰$ = هزینه های سالیانه - درآمد سالیانه
 عدد به دست آمده، مثبت است؛ پس می گوییم تولید کننده «سود» کرده است. تا اینجا آنچه به دست آمد، سود حسابداری است. برای به دست آوردن

سود و پیش باید هزینه های فرصتی که در صورت سؤال گفته شده است را از سود حسابداری کسر کنیم که در این سؤال، یک مورد است و آن، هزینه فرصت اجاره تجهیزات است: ریال $۷۲,۳۰۰ - ۳۰,۰۰۰ = ۴۲,۳۰۰$ = هزینه های فرصت - سود یا زیان حسابداری (سالیانه).
 کتاب درسی: صفحه ۲۹ و ۳۰

کزینه ۳ در جدول فوق، هر چهار مورد گفته شده، هزینه است. هزینه های را پس از محاسبه (در صورت نیاز) جمع می زنیم تا کل هزینه های را به دست آوریم:
 ریال $۴\,۵۰,۰۰۰ = ۴۰,۵\,۰۰۰$ = قیمت هر واحد \times تعداد کالای تولید شده = درآمد

ریال $۶,۰۰۰ \times ۱۲ = ۵۰,۰۰۰$ = ماد (۱۲) \times هزینه اجراه ماهانه = هزینه اجراه سالانه
 ریال $۳۵,۰\,۰۰۰ \times ۱۲ \times ۶ = ۲۵,۲۰۰$ = کارمند \times ماه \times حقوق ماهانه هر فرد = هزینه حقوق کارکنان در یک سال

ریال $۵,۰\,۴۰,۰۰۰ = ۵,۰\,۴۰,۰۰۰$ = هزینه استهلاک سالیانه
 هزینه استهلاک + هزینه خرید مواد اولیه + هزینه حقوق سالانه همه کارمندان + هزینه اجراه سالانه = هزینه های سالانه
 ریال $۴۵,۱۴۰,۰۰۰ = ۴۵,۱۴۰,۰۰۰ + ۵,۰\,۴۰,۰۰۰ + ۸,۹۰۰,۰۰۰ + ۲۵,۲۰۰,۰۰۰$ = هزینه های سالانه

جواب نهایی مثبت است در نتیجه بنگاه سود کرده است. ریال $۳۵,۹,۸۶,۰۰۰ = ۳۵,۹,۱۴۰,۰۰۰ - ۴۵,۱۴۰,۰۰۰$ = هزینه - درآمد = سود (زیان)
 کتاب درسی: صفحه ۲۹ و ۳۰

کزینه ۱ ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می کنیم. ریال $۲۲۵,۰۰۰ = ۷۵,۰ \times ۳۰,۰,۰۰۰$ = قیمت هر واحد \times تعداد کالای تولید شده = درآمد
 در جدول فوق، هر چهار مورد گفته شده، هزینه است. هزینه های را محاسبه می کنیم و سپس همه را جمع می زنیم تا کل هزینه های را به دست آوریم:

ریال $۴,۸۰,۰ \times ۱۲ = ۴۰,۰۰۰$ = ماد (۱۲) \times هزینه اجراه ماهانه = هزینه اجراه سالانه
 ریال $۹,۶۰,۰ \times ۱۲ \times ۴ = ۲۰,۰,۰ \times ۱۲ \times ۴ = ۲۰,۰,۰$ = کارمند \times ماه \times حقوق ماهانه هر فرد = هزینه حقوق کارکنان در یک سال

ریال $۱,۹۲۰,۰ \times ۱,۹۲۰,۰ = ۱,۹۲۰,۰ \times ۱,۹۲۰,۰$ = هزینه استهلاک سالیانه
 هزینه استهلاک + هزینه خرید مواد اولیه + هزینه حقوق سالانه همه کارمندان + هزینه اجراه سالانه = هزینه های سالانه
 ریال $۲۰,۷۷۰,۰ = ۲۰,۷۷۰,۰ + ۴,۴۵,۰,۰ + ۱,۹۲۰,۰$ = هزینه های سالانه

جواب نهایی مثبت است در نتیجه بنگاه سود کرده است. ریال $۲۰,۴,۲۳۰,۰ = ۲۰,۴,۲۳۰,۰ - ۲۰,۷۷۰,۰$ = هزینه - درآمد = سود (زیان)
 کتاب درسی: صفحه ۲۹ و ۳۰

کزینه ۲ ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می کنیم. مجموع ارزش های افزوده تولید شده همان درآمد است، یعنی: $۳۲,۰۰۰,۰۰۰$

- ۹۱. گزینه ۲** الف: تعریف تولید است. ب: نادرست. منابع و امکانات آن گونه که هستند نمی‌توانند مورد استفاده قرار گیرند. پ: درست (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۹۲. گزینه ۲** الف: سبیزمنی در سالاد الویه، کالای مصرفی و گوجه فرنگی برای تولید رب، کالای واسطه‌ای محسوب می‌شود. ب: بیانگر مفهوم «تولید». پ: مشاور مالی و حقوقی هر دو خدمات واسطه‌ای هستند چرا که بعد از مشورت گرفتن از این دو، هنوز کار تمام نشده است. ساختمان تجاری و مسکونی هر دو کالای سرمایه‌ای، پوشک و غذا نیز هر دو کالای ضروری مصرفی هستند. تفاوت در دو بخش آخر گزینه‌ها: چرم کالای واسطه‌ای است اما آرد می‌تواند کالای مصرفی برای تهییه نان در منزل باشد. دندانپزشکی و بینایی سنجی هر دو خدمات نهایی هستند.
- ۹۳. گزینه ۲** الف: ایده‌ها و نوآوری‌ها حاصل فعالیت‌های تولیدی‌اند. ب: زنان خانه‌دار و تعمیرکاران تولیدکننده خدمات‌اند. پ: تولیدکنندگان با تولید خود، ارزش افزوده ایجاد می‌کنند. (صفحه ۲۴۳ و ۲۳۶ کتاب درسی)
- ۹۴. گزینه ۲** الف: تعریف تولید ب: همه فعالان اقتصادی تولیدکننده محصول هستند. ج) تولیدکنندگان با فعالیت خود ارزش افزوده می‌کنند. (صفحه ۲۴۳ و ۲۳۶ کتاب درسی)
- ۹۵. گزینه ۲** الف: اولین نوع تولید: حیات و احیا ب: زیرا همراه با کار و استفاده از ابزار روی منابع طبیعی هستند، احیا است. پ: تعریف احیا (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۹۶. گزینه ۲** برداشت محصول آماده طبیعت بدون انجام کاری بر روی آن در بخش حیات قرار می‌گیرد. مانند: بهره‌برداری از چوب جنگل (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۹۷. گزینه ۱** صنعت از تبدیل مواد حیات شده و یا محصولات به دست آمده از احیای مواد طبیعی و ایجاد ارزش مصرفی در آنها (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۹۸. گزینه ۲** حیات: برداشت مستقیم محصول آماده طبیعت. احیا: به تولید رساندن منابع و محصولات طبیعی با کار و ابزار. صنعت: تبدیل مواد حیات شده و یا محصولات به دست آمده از احیای مواد طبیعی و ایجاد ارزش مصرفی در آنها (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۹۹. گزینه ۲** خدمات: تولید محصولاتی که محسوس و ملموس «نیستند» و به عبارت امروزین محصولات «ترم» به شمار می‌رود. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۰. گزینه ۳** تحلیل: گزینه ۱: زراعت، پرورش شترمرغ «احیا»، تولید پوشک، «صنعت» و بهره‌برداری از مراتع را دقیق یاد بگیرید که «حیات» است. گزینه ۲: مواد دارویی «صنعت»، بالغانی و پرورش غاز، «احیا» و استفاده از چوب جنگل‌ها، «حیات» است. گزینه ۳: همه موارد «صنعت» هستند. گزینه ۴: تولید سومون دفع آفات، صنعت، شالیکاری و پرورش گلهای زینتی، «احیا» و صید ماهی از دریا، «حیات» است.
- ۱۰۱. گزینه ۳** ۱: پرورش آبزیان اشاره به نوع اول تولید گزینه ۴: خدمات ۲: نوع دوم تولید گزینه ۳: نوع دوم تولید گزینه ۴: خدمات (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۲. گزینه ۳** الف: حیات: برداشت مستقیم از طبیعت بدون انجام کاری روی آن ب: احیا: استفاده از طبیعت و انجام کار بر روی آن پ: صنعت ت: خدمات: تولید محصولاتی که محسوس و ملموس نیستند و به عبارت امروزین محصولات «ترم» به شمار می‌رود... (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۳. گزینه ۳** انگیزه اولیه افراد برطرف کردن نیازهای خود و خانواده و تأمین منافع شخصی و انگیزه دیگر که با رشد عقلی به دست می‌آید توجه افراد به منافع ملی و اجتماعی است. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۴. گزینه ۱** مجموعه‌ای از انگیزه‌های شخصی و خانوادگی مثل کسب درآمد و انگیزه‌های انسانی و ملی در تداوم و توسعه تولید دخیل است. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۵. گزینه ۴** تولیدکنندگان و مؤسسات براساس انگیزه‌های خود (شخصی و اجتماعی) به دو دسته انتفاعی و غیر انتفاعی تقسیم می‌شوند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۶. گزینه ۲** مجموعه‌ای از انگیزه‌های شخصی و خانوادگی مثل کسب درآمد و انگیزه‌های انسانی و ملی در تداوم و توسعه تولید دخیل است. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۷. گزینه ۱** الف) عوامل تولید: منابع طبیعی، سرمایه و عوامل انسانی ب) می‌دانیم نیروی انسانی برترین عامل تولید است زیرا وظيفة ترکیب سایر عوامل تولید را به عهده دارد. سایر گزینه‌ها رد می‌شود. (ج) از متخصصان به عنوان سرمایه انسانی یاد می‌شود. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۰۸. گزینه ۴** الف: آنچه در فعالیت‌های کشاورزی، دامداری و صنعتی استفاده می‌شود، همه جزء منابع طبیعی است. ب: نام دیگر منابع طبیعی: زمین ب: سرمایه فیزیکی و سرمایه مالی ت: تا تلاش و کار انسان نباشد منابع قابلیت استفاده پیدا نمی‌کنند. (صفحه ۲۴۳ و ۲۳۶ کتاب درسی)
- ۱۰۹. گزینه ۲** الف: درست ب: نادرست؛ خدمات کالاهای سرمایه‌ای (نه خود آنها) در طول زمان در جریان تولید مورد استفاده قرار می‌گیرد. ب: نادرست؛ سرمایه مالی با تبدیل به عوامل تولید دیگر، در تولید نقش ایفا می‌کند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۰. گزینه ۳** ارزش افزوده مستقیماً توسط سرمایه مالی ایجاد نمی‌شود و با خرید یا اجاره سرمایه‌های فیزیکی و زمین و پرداخت دستمزد به عوامل انسانی ایجاد می‌شود. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۱. گزینه ۱** میزان کارآفرینی برابر است با ضرب نوآوری در خط پذیری. (پاورپوینت صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۲. گزینه ۱** هزینه‌های تولید: مبالغی که تولیدکنندگان برای تولید صرف می‌کنند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۳. گزینه ۲** الف) منابع طبیعی: امکانات و منابعی که خداوند از طریق طبیعت در اختیار ما قرار داده است و ما در جریان تولید از آنها استفاده می‌کیم. ب) انسان برای بهره‌برداری از این منابع طبیعی علاوه بر کار به سرمایه نیز احتیاج دارد. ج) اقتصاددانان مجموعه عناصر طبیعی را با عنوان زمین معروفی می‌کنند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۴. گزینه ۲** زمین در فعالیت‌های کشاورزی/دریا در فعالیت‌های صیادی/مواد خام استخراجی از معدن در صنعت منابع طبیعی هستند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۵. گزینه ۲** زیرا تا تلاش انسان نباشد، منابع قابلیت استفاده پیدا نمی‌کنند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۶. گزینه ۲** به دلیل آنکه وظيفة ترکیب سایر عوامل تولید را بر عهده دارد. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۷. گزینه ۱** عوامل مولد انسانی: نیروی کار (کارگر ساده)، کارفرما (صاحب کسب و کار و محصول)، مدیر (متخصص و کارآفرین) گزینه‌هایی که عامل مشترک دارند رد می‌شوند. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۸. گزینه ۱** سرمایه فیزیکی (با ابزار تولید) حاصل کار گذشته انسان‌ها است. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۱۹. گزینه ۲** ابزار و تجهیزات مورد نیازی که به منظور بهره‌برداری از منابع طبیعی به کار می‌رود حاصل کار گذشته انسان‌ها است. (سایر گزینه‌ها بیان کننده منابع طبیعی مورد استفاده در احیا) (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۲۰. گزینه ۱** الف) متخصصان را «سرمایه انسانی» می‌نامند. ب) تا تلاش انسان (نیروی انسانی) نباشد، منابع قابلیت استفاده پیدا نمی‌کنند. ج) سرمایه فیزیکی حاصل کار گذشته انسان‌ها است. (صفحه ۲۴۳ کتاب درسی)
- ۱۲۱. گزینه ۲** سرمایه فیزیکی: کالاهای بادوام سرمایه‌ای که در جریان تولید به کار گرفته می‌شوند. سایر گزینه‌ها نمایانگر سرمایه مالی می‌باشند که به صورت منابع مالی وارد تولید می‌شود.